

Адыгэ мажъ

№ 102 (20117)

2012-рэ илъэс

ГЪУБДЖ
МЭКЪУОГЪУМ и 5

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Лышъхъэм и Юфшлэгъу зэ Юклэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан профессорэу, филологие шлэныгъэхэмкIэ докторэу Шыкъ Николай тыгъуасэ зэ Юклэгъу дырилагъ. Адыгэ литературэм лъапсэ фэзышлэгъу, лъэпкъым итхэкIо цIэрылоу КIэрэщэ Тембот кызыхъугъэр мыгъэ илъэси 110-рэ мэхъу. Ыпэ-кIэ зэрагъэнэфагъэу, мы илъэсыр Т. КIэращэм и Илъэсэу республикэм шыкIошт. ЗэхэщэкIо комитетым хэхъагъэхэм ащыш Н. Шыкъыри. МэфэклIофтхъабзэу зэхэщэштхэм, пшъэрылъэу зыфагъэуцужыхэрэм ахэр атегушылагъэх.

— КIэрэщэ Тембот кызыхъугъэр илъэси 110-рэ зэрэхуэрэм ихэгъэунэфыкIын республикэмкIэ мэхъанэшхо иIэу щыт, — кыIуагъ Тхьаклушынэ Аслъан. — Лъэпкъым идэхэагъэ

кызылIотыкIыгъэ, ар чыжбэу зыгъэлугъэ Т. КIэращэм ишIэжъ дгъэлъэпIэныр, игупшысэ инхэр цыфхэм алъыдгъэлэсынхэр типшгъэрылъ шъхъалэу сэ-лбытэ. Итхыгъэхэр зэгъэклугъэ-

хэу, купкIышхо акIоцIылъэу зэрэщытхэм узIэпещэ, нахъы-шIум уфауэнкIы.

Адыгэ литературэм имыза-кыоу, зэрэ Урысыеу илитерату-рэ чIыпIэшхо шызыубытырэ тхэкIошхохэм КIэрэщэ Тембот зэрахэтыр Шыкъ Николай кы-луагъ. ЯпчъагъэкIэ миллиони 3 фэдиз хъоу итхыльхэр къэралыгъуабэмэ къашыдэкIыгъэх, ахэр бзэ зэфэшхъафхэмкIэ зэ-радзэкIыжыгъэх. Адыгэ лъэп-къым тарихъ гъогоу кыкIугъэр, ишэн-зэхэтыкIэ, идэхэагъэ итхыгъэхэмкIэ кыриIоты-кIыгъ, цыфхэм шъхъэклафэ кызфаригъэшIыгъ. Лъэпкъым, зыщыпсэурэ Хэгъэгум мы-пшъыжбэу зэрафэлэжъагъэм осэшхо кыфашыгъ ыкIи ти-шъолгыркIэ апэрэу Къэралы-гъо премиер Т.КIэращэм кы-фагъэшъошагъ.

ТхакIом и Илъэс респу-блIкэм зэрэщыхагъэунэфыкIы-щтым, ащкIэ зэхэщэкIо коми-тетым пшъэрылъ шъхъалэу зы-фигъэуцужыхэрэм, нэмыкI лъэныкъохэм Тхьаклушынэ Аслъан зашигъэгъозагъ, еж иеплIыкIэхэри кыриIотыкIы-гъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Н. Хь. ЛэупакIэм медалэу «Адыгеим и Шытхъузе-хъ» зыфиIорэр фэгъэшъошэгъэным ехъыла-гъ

Адыгэ Республикэм ыпашхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщыриIэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу Юф зэришIэрэм афшI медалэу «Адыгеим и Шытхъузе-хъ» зыфиIорэр

ЛэупакIэ Нурбий Хъазизэ ыкIом — Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо бюджет учреждениеу «Гуманитар ушэтынхэм апылъ Адыгэ республикэ институтэу Т. М. КIэращэм ыцIэкIэ шытым» тарихымкIэ иведущэ научнэ ЮфшIлэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан къ. Мыекъуапэ, жьоныгъуакIэм и 31-рэ, 2012-рэ илъэс N 122

Планернэ зэхэсыгъу

АР-м иминистрэхэм я Кабинет планернэ зэхэсыгъоу тыгъуасэ илагъэр АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат зэрицагъ. Пстэумэ апэу туризмэмрэ курортхэм-рэкIэ Комитетым ипашэу Владимир Петровыр вице-премьерэу зэрагъэнэфагъэм ащ щигъэгъозагъэх, ту-ризмэм зегъэушъомбгъугъэным епхыгъэ Юфыгъоу ар зыфэгъэзагъэхэм ягъэцэкIэн нэмыкI министерствэхэри, къулыкъухэри, ведомствэхэри кыхэлэжъэнхэу къариIуагъ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, бюджетым изытэкIэ Юфыгъохэм язэхэфын ра-гъэжъагъ. АР-м финанс ЮфхэмкIэ иминистрэу Долэ Долэтбий кызы-риIуагъэмкIэ, илъэсэу тызыхэтым пыкIыгъэ мээитфым кыкIоцI сомэ миллиарди 2-рэ миллион 76-рэ кыхэлхъагъэ хъугъэ. БлэкIыгъэ илъэсым мыщ фэдэ нуахътэ егъэ-пшагъэмэ, ар миллион 460-кIэ на-хъыб. Арэу щытми, бюджет ахъ-щэр зыпIухъэрэр нахъыбэ зэрэ-хъугъэм Юфыгъохэр мымакIэу кыпэкIых. Федеральнэ програм-мэхэм республикэр ахэлэжъэнэу пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр зэриIэхэр кыдалытэнхэшъ, ахъщэм нахъ фэсакъынхэу министрэм къари-луагъ. Правительствэм ипаци мыщ кыдыригъэштагъ.

Премьер-министрэм игуадзэу Алексей Петрусенкэм кызыриIуа-гъэмкIэ, лэжъапкIэхэмкIэ респу-блIкэм чIыфэ непэ телъэп, ЮфшIа-пIэ зымыIэхэр проценти 2-м ехъу-рэп. Нэужым министрэ пэпчэ зыфэ-гъэзэгъэ лъэныкъомкIэ Юфхэм язы-тет кIэкIэу кытегушылагъ, псын-кIэу зэшIохыгъэн фэе Юфыгъоу щыIэхэри кыхагъэщыгъэх. Мэ-кыу-мэщ хызымэтымкIэ министрэм чыIэу мы кIымафэм шылагъэм бжыхъасэхэм иягъэ зэраригъэкIы-гъэм кыхэкIыкIэ, ымыстыгъэу къэнагъэхэм язытет уигъэгущIоны-шхоу зэрэщымытыр, мыгъэ зы гектарым центнер 35 — 36-рэ на-хъыбэ лэжыгъэ кырахыжыным зэрэщымыгугъыхэрэр кыIуагъ, непэ Юфэу зэшIуахыхэрэм, гухэ-лъэу яIэхэм кIэкIэу кытегушылагъ.

ЮфшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ министрэм кы-зыриIуагъэмкIэ, каникулхэр езы-гъэжъэгъэ кIэлэеджакIохэм япса-уныгъэ изэтэгъэуцожьын ыкIи язы-гъэпсэфын рагъэжъагъ, блэкIыгъэ тхъамафэм нэбгырэ 1300-рэ лагерь-хэмрэ санаториехэмрэ агъэкIуа-гъэх. Мы илъэсым пстэумкIи нэб-гырэ 20240-м ехъумэ зарагъэгъэ-псэфын гухэлъ яI. Джащ фэдэу ве-теранхэм псэукIэ амалэу яIэр на-хъышIу шIыгъэным пэIуагъэхъа-нэу федеральнэ ахъщэу сомэ мил-лион 57-рэ охътэ благъэм къэкIонэу зэрежэхэрэр, нэбгыри 126-у чэзы-ум хэтым щыщэу 67-мэ субсидие афатIупщын амал ащ кызырари-тырэр кыIуагъ. КъумпIыл Мурат ветеранхэм сертификатхэр зэрар-тыхэрэм имыза-кыоу, нэмыкI гумэ-кIыгъоу яIэхэм ядэгъэзыжынын пэIу-хъашт мылькури тыдэ кырахымы кыагъотынэу, IэпыIэгъунчъэу зыпа-ри кыагыгъэнэнэу кыафигъэпы-тагъ. ХэбзэлэхъэмкIэ къулыкъум ипашэ поселкэхэу Инэмрэ Ябло-новскэмрэ адэт сымэджэщхэм хэ-бзэлэхъэмкIэ чIыфэшхохэр зэра-телъхэри зэхэсыгъом кыхилъ-хъагъ. Мы учреждениехэр зыфэ-гъэзэгъэхэ министрествэм ипашэ Юфыр зэхафэу ары кызыриIуа-гъэр.

Гъэсэнэгъэм, псэолъэшIыным, туризмэм алъэныкъокIи Юфыгъоу щыIэхэм зэхэсыгъом щатэгущы-лагъэх, Правительствэм ипашэ лъэ-ныкъо пэпчэ унэшхо гъэнэфагъэ-хэр кышIыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

ТИГЪЭЗЕТЕДЖЭ ЛЪАПIЭХЭР!

ЖьоныгъуакIэм и 28-м

кыщегъэжъагъэу

кIэтхэгъур екIыфэ,

мэкъуогъум и 25-м нэс,

фэгъэкIотэныгъэ зилэ кIэтхапкIэр

щылэшт. А уахътэм

сомэ 318-рэ чапыч 53-кIэ

тигъэзет шъукIэтхэн шъульэкIышт.

Нэбгырэ мин 20-м ехъумэ загъэпсэфышт

Илъэс къэс кӀэлэцӀыкӀухэм языгъэпсэфын ыкӀи япсауныгъэ изетегъуоцожьын республикэм шыцэхашт. Мыгъи мары нэбгырэ мин 20-м ехъу лагерхэмрэ санаториехэмрэ агъэклонху шыгъ. АР-м ИошӀэнымкӀэ ыкӀи социальнэ хэхъоныгъэмкӀэ и Министерствэ къызэрэщытагуагъэмкӀэ, мыщ пӀухъанэу сомэ миллиони 193-рэ Правительствэм бюджетым щигъэ-нэфагъ. Илъэсэу тызыхэтэр къызиыхагъэм къышыублагъэу нэбгырэ мини 3-м ехъумэ загъэпсэфыгъ ыкӀи япсауныгъэ зэтырагъуоцожьыгъ. Ахэм

ащыцъу нэбгырэ 1255-р шыӀэ-ныгъэм чыплӀэ кӀын ригъуоцогъэ унагъохэм къарыкӀыгъэх, ыпкӀэ хэмылӀэу путевкэхэр аратыгъэх. ПсгъумкӀи ахыцъу агъэнэфагъэм шыцъу сомэ миллиони 4,5-р кӀэлэцӀыкӀухэм языгъэпсэфын пӀуагъэхъагъэх.

Гъэмэфэ уахътэр къызысэу, каникулхэр зырагъажьэхэкӀэ, кӀэлэцӀыкӀоу лагерхэмрэ санаториехэмрэ ащылэр нахьыбэ мэхъу. Жъоныгуагъэм и 26-м лагерхэм экӀэми япчъэхэр къызэгуахыгъэх. Мары блэ-кӀыгъэ тхымафэм нэбгырэ 1300-рэ агъэкуагъ. Мыекъопэ

районым ит гъэпсэфыпӀэхэу «Горная», «Лань», «Кавказ» зыфилохэрэр ары ахэр зыдэ-щылӀэхэр. Анахьыбэу зы по-токым езыгъэблагъэрэр «Лань» ары. Мы уахътэм ащ нэбгырэ 480-рэ шыӀ. Лагерхэм кӀэлэцӀыкӀухэм языгъэпсэфын зэрэцэхашт программэу агъэ-хъазырыгъэхэм къызэрэдаль-тэрэмкӀэ, къушхъэхэр, нэмыкӀ чыплӀэ дахэхэр къызэракӀухъ-хэрэм нэмыкӀэу, хы ШыуцӀэ Гу-шъоми ащыгъэх.

Къыхъашт тхымафэм рес-публикэм ит еджапӀэхэми ла-герхэр къащызэгуахыштых. ЗэкӀэмкӀи гъэпсэфыпӀи 105-мэ гъэмэфэ уахътэм Иоф ашӀэшт.

ХЪУТ Нэфсэт.

ИпылӀэгъу афэхъугъэх

КӀэлэцӀыкӀухэм якъэухъумэн и Дунэе мафэ ехъулӀэу шӀушӀэ Иофтхъабзэу «Нотариатыр кӀэ-лэцӀыкӀухэм ИпылӀэгъу афэхъу» зыфилохэрэр Урысыем ифеде-ральнэ Нотариальнэ палатэ зэ-хищагъ. Ащ чанэу хэлэжъагъэх Адыгеим инотариусхэр.

МэфэкӀым ехъулӀэу респу-бликэм инотариусхэр сэкъатны-гъэ зилӀэ кӀэлэцӀыкӀухэр зэрыс унэгъуищымэ ащылӀагъэх ыкӀи сомэ мин 15 зырыз аратыгъ.

— ШыӀэныгъэм чыплӀэ кӀын ригъуоцогъэ унагъохэм, кӀэлэ-цӀыкӀухэм ИпылӀэгъу тафэхъу-ныр шэнышӀу тфэхъугъ,— ело АР-м и Нотариальнэ палатэ ипрезидентэу Сэмэгу Людми-лэ. — Зэрэздэтштагъэм те-тэу мы унэгъуищым тапӀкӀи

ренэу ИпылӀэгъу тафэхъузэ тшӀышт.

Хымэ лыуз зэрэщымылӀэр мы шысэмкӀэ нотариусхэм къа-гъэлыгъуагъ ыкӀи республикэм шыпсэухэрэм экӀэми ар къы-дальытэзэ, мыщ фэдэ сабый-хэм, зянэ-зятэ зимылӀжъхэм И-пылӀэгъу афэхъунхэу къаджэх.

Хабзэ зэрэхъугъэу, илъэс къэс мыщ фэдэ шӀушӀэ Ио-фтхъабзэхэр Адыгеим и Нота-риальнэ палатэ илофышӀэхэм зэхашт. ШыӀэныгъэм чыплӀэ гузэжъогъу ригъуоцогъэ кӀэлэ-цӀыкӀухэр зыщыагъ унэхэм анэсых, амалэу ялэмкӀэ мы уч-реждениехэм ИпылӀэгъу афэ-хъух.

АР-м и Нотариальнэ палатэ ипресс-къулыкъу.

Тыгъуасэ химиер атыгъ

Тыгъуасэ республикэм ЕГЭ-р шылыкӀотагъ, ІэкӀыб къэралыгуабзэхэмкӀэ ыкӀи химиемкӀэ экзаменхэр атыгъэх. ІэкӀыб къэралыгуабзэхэр нэбгырэ 212-мэ, химиер нэбгырэ 519-мэ атыгъ.

Материалхэр зыщауплӀэ-кӀурэ республикэ Гупчэм ипа-щэ игуадзэу ГъукӀэпшъэкъо Сусанэ къызэригуагъэмкӀэ, предмети 6-у блэкӀыгъэхэр экзамен тыплӀэхэм рэхъатэу ащыкӀуагъэх. КӀэлэеджакӀохэр игъом къырашӀэлагъэх, игъом ушэтынхэр рагъэжъагъэх. Эк-заменхэр зыщатырэ чыплӀэхэр ежъ кӀэлэеджакӀохэм япсэ-упӀэхэм апэчыжъэх.

ТигушӀылӀэгъу къызэригуа-гъэмкӀэ, ахэр чыжъэу ащэхэ-рӀэп. ШокоӀ имылӀэу атын фэе экзаменэу анахьыбэ зыхэла-жъэхэрэр кӀонхэ зыхъукӀэ, эк-замен ІыхыплӀэхэм япчъагъэ

нахьыбэ ашӀы. Ащ фэдэу уры-сыбзэр аты зэхъум, республи-кэм ІыхыплӀэ чыплӀэ 24-мэ Иоф щашӀагъ. Ахэм ащыцъу 7-р Мыекъуапэ шылагъ. Адыгэ-кӀалэ урысыбзэр еджӀпӀи 2-мэ ащалахыгъ.

БлэкӀыгъэ экзамен тыгъохэм атыгъэ предметхэмкӀэ джыри кӀууххэр къараложьыгъэхоп. Апэ атыгъэ экзаменхэм якӀуух-хэр мы мазэм и 7 — 8-м нахъ пасэу къараложьыштхӀэп.

Джы къыкӀэлтыкӀошт пред-метыр хысапыр ары. Ащ экӀэ еджапӀэхэм ачӀэкӀырэ кӀэлэ-еджакӀохэр хэлэжъыштых.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Псышхор хъушӀагъэ

Къалэу Шъачэ зытет чына-лӀэм чыгур зэрэщысыгъэр СМИ-хэм къызатым, зышӀошъ мыхъугъэхэр цыфхэм къахэ-кӀыгъэх. Ащ нахъ инэу ахэр зыгъэгумэкӀыгъэхэр жьыхъэр-зэшхоу шхъухъэхэр къафэзы-хыгъэр ары. Анахъэу ар зы-щыхъушӀагъэр ПсышӀопэ рай-оныр ары.

Апэу район гупчэм ит унэ за-улэмэ псыр къаӀзогъагъ. Мэфэ заулэ текӀыгъэу жьыхъарзэм псым имызакъоу, ошъуи къыз-дихыгъ. Поселкэу «Мамедова Щель» зыфалорэм дэжъ псынжъ-етӀэ зэхэлӀэу къушхъэм къы-щехыгъэм федеральнэ гъогум машинэхэр шыцекӀонхэ амы-лӀэкӀынэу ышӀыгъагъ.

Къуаджэхэу Къэлэжъымрэ ХъаджыкӀорэ ошӀэ-дэмышӀэу псышхор къызэрадэуагъэм фэ-

дэуи адэкӀыжъыгъ. Мыжъо-шхохэр, чыг зэхэкӀылагъэхэр ахэм зэрадӀэлых, чыплӀэ ин-

фраструктурэр ыгъэфыкӀуагъ. ХъаджыкӀо дэт ІзэапӀэм екӀу-рэ гъогур зэхэкӀутагъ, лӀэмы-джым уикӀышъунэу шыты-жъэп. Унагъохэм яхатэхэр, ясадхэр псым ыхъыгъэх. Къэлэ-жъым иунэгъо заулэмэ ячэу-хэр, япсэуалӀэхэр зэхыцӀыла-гъэх.

ЗэкӀэмэ анахъэу псым изэрар зэкӀыгъэр автомобиль гъогоу «ПсыкӀефэхэу Псыдах» зыфи-лорэм екӀуалӀэрэр ары, метрэ 50 фэдиз асфальт гъогум шы-цъу тырихыпагъ.

Псым цыфхэм зэрарэу къа-фыхыгъэр джыри къалгытэ-жыгъэп. ЗэкӀэмэ апэу агъэцэ-кӀэжыштыр ІзэапӀэм екӀурэ гъогур ары. Цыфхэми яща-гухэр агъэкъэбзэжынынхэу, ячэ-ухэр къаӀэтыжъынхэу фежъа-гъэх.

НЫБЭ Анзор.

Лъэхъух!

Республикэу Беларусь и МВД къалэу ГроднӀкӀэ и УВД 1990-рэ илъэсым гъэтхӀапэм и 27-м Гродненскэ хэкумкӀэ къалэу Мосты къышхыгъэ Климущо Екатерина Нико-лай ыпхъум, зыдэхъугъэр амышӀэу кӀодыгъэм, лъэхъу. Е. Н. Климущо Мостовской районымкӀэ къуаджэу Ту-маши, унэу N 41-м шыпсэ-уштыгъ. 2004-рэ илъэсым Іоныгъом и 19-м иунэ ащ къыбгынагъ, джы къызнэ-сыгъэм зыдэщылэр ашӀэрӀэп. Къэбарэу къытӀэкӀыгъагъэ-хэмкӀэ, Е. Н. Климущо Уры-сые Федерацием икыблэ чыплӀэхэм ащыщ горэм зи-гъэзагъ, шхъэмылгытэжъ къэкӀухъакоу хэт.

ИтеплӀэкӀэ Е. Н. Климущо илъэс 18 ептышт, санти-метри 164-рэ илъэгагъ, од, ынэгъу фӀукӀыхъашъу, кӀыфы, шхъацэ занкӀэ телъ, ар фы-жъэу гъэлагъэ. Шъо кӀэко шхъомчышъо, пшъэм къы-кӀэуцорэ кофтэ гъопэ кӀакоу шъолъыр фыжъэр плыжъэр зилӀэр, мэрчэпышъо гъончӀэдж,

лӀэдэкъэ шъуамбгъо зыкӀӀт шъо цокъэ шӀуцӀэхэр шыгъы-гъэх. Къызэрэхъугъэр къэ-зыушыхъатырэ свидетель-ствэу III-ДР 264007-р зилӀэу Мостовской районым и ЗАГС иотдел 1991-рэ илъэсым мӀэ-лылӀфӀэгъум и 3-м къыри-тыгъэр, III-ДР 283628-р зи-Іэу Мостовской районым и ЗАГС иотдел 1992-рэ илъэ-сым мӀэлылӀфӀэгъум и 14-м къыритыгъэр ылыгъынхэ ыльӀэкӀышт.

Климущо Е. Н. зыдэщы-Іэм ехылӀэгъэ къэбар горэ зышӀэхэрэм тӀялӀэу милици-ем иотделение благъэ теле-фонэу 02-мкӀэ фытеонхэу.

ЗэрӀлакъоу, зэрӀкъуаджэу гухӀэкӀышхо ащыхъугъ УлӀэпэ къоджэ коим ибухгалтер шхъӀагъэу Гъубжъэкъо Асе Нал-бий ыпхъум игъонэмысэу идунай зэрехъожьыгъэр.

ТигъашӀэ тцымыгъупшэу ар тыгу илышты.

Асе зинысэгъэ лӀакъор, ныбджэгъу купыр.

Юфым хэшлык физиолэ специалист-хэм, шлэныгэлэжхэм кьалатэхэрэр зэхэтэхы, тыгук, тизэхэшлыкыкн адетэгаштэ. Ащ емылытыгъэу, чыопсым «зэрэтлэкъэу» тиягъэ етэгъэкы, зэрар кыфэтэхы. Амыгъэнэфэгъэ чыплэхэм хэкыжхэр ащитэтэкъух, зызыщидгъэпсэфыгъэ чыплэхэм дгъэфедэгъэ кэмланхэр, бэшэрэбхэр, тхылыплэхэр кьалутэнэх, нэмык мыхьомышлагэхэр зетэхэх. Автомашинэм тисэу шхьаныгъупчэмкэ бэшэрэбхэр итэдзых, гьогубгъухэр тэуцлэпых, нэужым ахэр коммунальнэ кьулыкьум илофышлэхэм ашыпыжыныхэ фаеу мэхьу. Тизеклякэ зэрэмытэрэзыр кьыдгурымылокэ арэп, ау гугъуемылыныгъэм тыхеыхы. Ауужыпкъэм тимыхьомышлэгъэ пстэуи зэрарэу кьатыгъэм кьытфегъэзэжыш, тытхьаусыху тэублэ. Хабзэми кьытемынэу пфэлоштэп. Сыдэу шытми, чыопсым зэрарэу епхыгъэм зэгорэм кьыгъэзэжыш, иягъэ кьыуигъэкыжыш.

— «Чыопсыр» зытлокэ кьызылэетэгъэузыбытых жьыр, псыр, чыгур, кьэкыхэрэр, псэушхьэхэр. Анахь шхьалэу щыт лэныкьохэм зэхэушхьафыкыгъэу татэгъугушылэба.

— Жьым изытет игугъу пшын хьумэ, заводышхохэм, химическэ предприятиешхохэм продукциер нахьыбэу кьыдагъэкызы жьыр зэраушлоиштыгъэм фэмьдэжынкн мэхьу. Арэу шытми, илэс пчъагъэрэ шытыгъэ Белореченскэ химкомбинатым ыкыуачлэ изэу джы юф ешлэ, пивэшл, гьомылэпхэшл предприятиеху шытыгъэхэри зыпкь рагъэуцожыгъэхэш, ахэми жьым зиягъэ екыхэрэр хамытлупшыхьэху плон плэкыштытэп. Тапэрэ илэсхэм афэмьдэу, Мыекьуапэ автомашинэхэр дизи хьугъэх, ахэми зиягъэ кьэклоштэу жьым хатлупшыхьэхэрэм ахэхьо.

— Псыр зыцаукъэбыр псэуалэхэм япхыгъэ гумэкыгъохэри кьалэ-тыху бэрэ зэхэтхыгъэ.

Кьытшлэшл а лэныкьор тиреспубликэ ичылпэхэм икьоу ащыгъэтэрэзыгъэ мыхьугъэу.

— Мыекьопэ закъу пшын хьушты ащ фэдэ псэолэ тэрэ зыцагъэфедэрэр. Ау ащи ыкыуачлэ изэу юф ешлэ плон плэкыштытэп. Мы юфыр нахь кьинэу ащыгъэпсыгъ Краснодар пэблэгъэ псэуплэху Яблоневскэмрэ Инэмрэ. Псэолэшлыныр инэу зэрашыкло-рэм, унэшхохэр зэрашагъэпсыхэрэм апкь кьиклэу, укъэбыплэ псэуалэхэм кыуачлэу ялэр икьурэп. Клякэу кьэплон хьумэ, псыр зыцаукъэбыр псэуалэхэмкэ юфыр нахь кьинэу ащыгъэпсыгъ нэбгырэ мини 10-м ехьу зыщыпсэурэ псэуплэхэм. Арыш, а кьиньгъор дэгъэзыжыгъэным епхыгъэ хэкыплэхэм алэхьух а псэуплэхэм ячылплэ органхэр.

— Ыпшэкэ зигугъу кьыштыштыгъэ лэныкьохэм анахь дэгъоу шымытэу кьытшлэшлы бытовое пыдафэхэм ядэщын ыкн ахэр гъэклодыжыгъэнхэр зэрэзэхэцагъэр.

Етлани, мыщ кьыхэгъэ хьожыгъэн фае амыгъэнэфэгъэ чыплэхэм хэкыжхэр ащыратэкъуху ыкн нэужым ахэр лушыжыгъэнхэ фаеу бэрэ кьызэрэхэкырэр.

— Бытовой пыдафэхэм ядэщын ыкн ягъэклодыжыны нахь игъэклотыгъэу игугъу кьэсшы сшлоигъу. Ащ тетэу зыкласорэр ыхэкэ кьышызэлусхышты. Непэ Мыекьуапэ зэрэщыгъэпсыгъэмкэ, пыдафэхэр игъом дащых, итэкьуплэхэм хьоеу ашызэтеох плонэу шытэп. Ау а юфым шыклагэхэри илэх. Гьучл кэмланху пыдафэхэр зэратакьохэрэр жьых, улыныгъэх, бетон гъэчыгъэм темьтху, кьаклэчырэр чыгум зыщыхьэху, чыплэхэр ащыратэкъуху, чыплэхэр ащыратэкъуху кьызэрэхэкырэм итхьаусыхэ бэрэ ашы шхьае, ащ лэпсэ фэхьурэр культурэ зэрэтхэ-

мылтыр, сыд пшлагъэми хьушты кьызэрэщыдгъэхурэр ары. Ащ фэдэ зеклякэхэр кьытхэмыфэнху закон закьохэмкэ гъэпсыгъошлэ. Пуныгъэ юфшлэми мэхьанэ икьу етыгъэн фае.

— Дэгъугъэ кьызэрэгъэжыгъагъэм джы кьыфэбгъэзэжыгъэемэ.

— Адыгэ Республикэм и Правительствэ пыдафэхэр гъэклодыжыгъэнхэм ехьылэгъэ чыплэ схемэ ыгъэхьаырыгъ. Пыдафэхэр зыгъэклодыжыштыхэ завод гъэпсыгъэным игугъу зашлырэри бэшлагъэ. Ау а юфымкэ ептыклэхэр зэтефэхэрэп. Зы купым завод тищыклагъэу елгытэ, адрэ купым ащ фэдэ кьымытышты ело. Шыпкьэмкэ, Европэр а шыклем техьэгъагъ, ау шлуагъэ кьымытэу агъэуэфэ, ар умыгъэфедэныр нахь дэгъоу кьалоу аублагъ. Арыш, екляклагъэу кьыхэтхыштыкэ теубытагъэ джыркэ шлыгъэгоп.

— Сыдым шьукыфэ-кьлоштэу кьыпшыкьура?

— Сэ ар згъэнэфэнэу шытэп, республикэм ипашэхэм юфыр кьашежышты. Ау гъусэгъу тишы зышлоигъоу кьытфыкьокыгъэ организацьер кьыхэтхынэу хьункн пшлэхэнэп. Шыу урысые компание «Эко-Система» ылоу. Непэ ащ Урысыем и субъект зыкьыбл юф ащешлэ, еж ыкыуачлэ предприятиехэр ащегъэпсых, пыдафэхэр дешых, переработкэ ешых. Ащ ипашэхэм зыкьытфагъэзи, тиреспубликэ и шыклагэ епхыгъэу ящыклагъэ пчъагъэхэр, кьэбархэр алъыдгъэлэсыгъэх, кьэлгытэнхэр ашыгъэх, агъэфедэрэ технологием гъэпсыкыгъэу илэр кьытлэкагъэхьагъ. Адыгеим и Лышхьэ юккэхэ ашлоигъоу ащ ипашэхэм псымэ

кьагъэхьыгъ, мэкьюогум и 4—5-м кьэклоштху кьытшлэшл. Енэугъэ гъусэгъу тишыштыхэми тымышлыштыхэми а зыклагъум нафэ кьышыхьунклэ.

— Ялофшлакэ зэрэзэхэцагъэм ехьылэгъэу кьэплетэн горэхэр шылэха?

— Проектым зэригъэнафэрэмкэ, технологиер гъэфедэгъэным сомэ миллион 450—500 фэдиз пэлуагъэхьащ. Зэккэ ар ежхэм кьагъотышты. Пыдафэхэр кьэугоиштыгъэнхэм ыкн дэщыгъэнхэм фэшл транспорт компание агъэпсышты. Джащ фэдэу ахэр зэрэцлэштыхэ полигоныкэ ашышты, пыдафэхэр шызэхадзынху джырэ уахьтэм диштэрэ комплекс агъэуцушты. «Сыда тэ афэтшлэн фаеу шытыр зэккэ ежхэм агъэпсыштытэ?» плон плэкышты. Пыдафэхэр зыцагъэ-тылыштыхэ чыплэм пае зы илэсым чыгу гектар ищыклагъ. Проектыр илэс 25-м телытагъэш, чыгу гектар 25-рэ афэдгъэнэфэн фае. Тхылхэм ягъэхьаырынкэ тишлуагъэ ядгъэкынэу кьытшэгуыгъых. Нэмык лэныкьохэми тахэлэжыэнэу хьушты, ау республикэм зи мылэку хильхьащтытэ. Технологиим зэригъэнафэрэмкэ, пыдафэхэм япроцент 70-р переработкэ ашышты, процент 30-р пытэу зэклякыгъэптыхьагъэу члалэшты, ыужым рекультивацие ашыжышты.

— Рэмэзан, джыри упчлэ ладжи тил, ау зы зыклагъэм зэккэри кьышы-плэтын умылэкынэу теплы. Тхьауегъэпсэу чыопсым икьэухьумэн ехьылэгъэу тиреспубликэ зызэрэхьэхэрэм тызэрэахьэгъэзэжыгъэмкэ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Фермерым и цумпэ хьас

Красногвардейскэ районым шызэхэщэгъэ мэкьумэщышлэ-фермер хьызмэтшлэплэху гектар 25-м ехьумэ цумпэ кьащызыгъэкыхэрэм ащыш Анатолий Новиченкэри. Иунагъоклэ селоу Красногвардейскэм ар щэпсэу. Илэситф хьугъэ цумпэм илэжыны зыпылтыр.

Анатолий и цумпэ хьасу гектари 2 хьурэр зыдэщылыр чыплэ дах. Селом пэмьчыжэ асфальт гьогум ыбгъу реклолырэ мэз шьолгырыр зызэпыпчыккэ ухэхьэ хьэсэ мыинэу бгъу пстэумкн мэз шьолгырхэмкэ кьэгъэкыхьагъэм. Ащ шызэпэлулэжыгъэ хьэсэ мыин зэфэшхьафхэм ащыш фермерым и цумпэ хьаси.

А чыплэм ташылокэ Анатолийрэ ишгъэгъусэрэ. Ахэр яжэ цумпэр афыккызычыштыгъэу зэзэгъыныгъэ зыдашыгъэху кьафэклоштхэм.

— Пчэдыжым ебгажыу щэджэгъо фабэм нэс цумпэр клэпчымэ нахьышлу, — кьырегъажэ Анатолий икьэлотэн. — Мары шлэху кьэсыштых тицумпэ тфыккызычыштыхэр. Ахэм щэджэгъуашху ядгъэшлыштыр сишхьэгъусэ мыщ ащыфигъэхьаызырышты.

— Чыгу гектар тхьапша кьыпфэгъэзэгъэр? — теупчы Анатолий.

— Пстэумкн чыгоу тилэр гектари 6, — тиупчлэ джэуап

кьыретыжы. — Ащ шыцэу гектари 2-м цумпэр кьащытэгъэкы. Мы чыплэм фэшхьафэу тиунагъоклэ дачу тилэми цумпэр шытэлэжы. Анахьыбэу дгъэфедэхэрэр цумпэ лэпкэ дэгъуху «Азия», «Алба», «Роксана» зыфиохэрэм афэдэх. Уягугъэу кьызыбгъэкыхэккэ, ахэр дэгъоу кьыотэх, цумпэхэр лэшлэх, пшэштхэми теплэ дахэ ял.

— Непэ апэрэу клэшгъучышта цумпэр?

— Хьау, япллэнэрэ клэчыгъу.

— Мыгъэ кьызэрэшъуатэрэм шыгъэраза?

— Тапэрэ илэсхэм ягъэпшагъэмэ, мыгъэ тыгъоижырэр нахь макл. Кьымафэм шылэгъэ чылэр кьегоуагъ тицумпэ хьасэ, маклэп хэклодыкыгъэри.

— Сатырэ тлуаклэхэм сыда адэлтыр?

— Нахьыбэмэ уарзэ адэлэ, тыгъэгъазэм дагъэ зыхафым шыуамплэу кьэнагъэхэр зыдэтэкъуагъэхэри тилэх.

— Псым иккэгъэхьон сыдэушты жьугъэпсыгъа?

— Чыплэ зэфэшхьафхэм

гьучл трубэ кыхьэхэр чыгум щачлэдгъэзыхьагъэху чэзыу-чэзыу ахэм моторыр апыдгъэу-уцозэ псэу тищыклагъэштыр кьычлэтэшыш, хьасэм клэтэ-клэ. Тэри дгъэфедэрэр джа гьон-ткло псыккэклэнэу зыфалорэ шыккэр ары. Мыекьопэ районым шыц цумпэлэж хьызмэтшлэплэу «Ника» зыфиохэрэм арэушты шашлу кьышыслэгъугъэти, сэри ар згъэфедэгъэ.

— Хэтха лэнылэгъу кьыпфэхьурэр?

— Дэгъоу кьызделэх сишхьэгъусэу Наталье, сиклалэху Ромэрэ Сергейрэ.

— Цумпэу кьэжыгъэкырэм ишэн бырсырыбэ кьыпкэла?

— Сиунаеу автобус цыккы силэш, цумпэу клэтчырэр сызэфэе чыплэм нэсэгъэсы. Нахьыбэрэ зыдасшэхэрэр Мыекьуапэ, Краснодар, Усть-Лабинскэр арых, Ростов-на-Дону сынэсэу кьыхэкы. Тапккэ зэккэ клэтчыгъэр гурытымкэ соми 100-ккэ сшагъэ. Джы цумпэу зыгъо кьэхьурэр нахьыбэш, уасэми кьыккышты.

— Цумпэм икьэгъэкын тебгъэкуадэрэм кьэхьоу клэхьыжа?

— Маклэп ащ икьэгъэкын теклуадэрэр. Зыгъо хьугъэ цумпэм иугъоижыны юфыбэ кьыпэкы. Лукошкэхэр, ящик цыккыхэр пшэфынхэ, цумпэм иугъоижынкэ кьыбделэхэрэм зы лукошкэ пэпчэ соми 10 яптын фае. Сэ кьысфэккэ бзылфыгъэу зы мафэм лукошки 150-м арыз зыгъоин зыльэкырэр. Ащ пае сомэ 1500-рэ есэты.

— Зы мафэм килограмм тхьапша клэшгъучырэр?

— Мэфэ реныр ошлу зыхьуккэ, гурытымкэ килограмм

500-м кьышымыккэу клэтэчы. Автомашинэу ар зэрысесшэрэм ыгъэстыр бензинми тефэрэр маклэп. Кьызэрысыдэрэмккэ, ахэр зэккэ зыхьэгъэкыжыккэ, цумпэ зы килограммым сомэ 50 фэдэу кьысфыхьыгъэу мэхьу.

Джарэушты и хьызмэтшлэплэ илофшлэн зэхэщ Анатолий Новиченкэм. Ежым зэрилоу, кьуаджэм ушэпсэумэ, фэдэ горэ зы хэпхыштым упылын фае.

ЛЭХЪУСЭЖЬ
Хьаджэрэтыбый.

Сурэтым итыр: Анатолий Новиченкэр цумпэ хьасэм шлэжэ.

ПшъэдэкIыжъ зэрахьыщтыр зыщагъэгъупшэ хъуштэп

пшъаIау яIэр зы — зисабый зышгъэгъупшэгъэ ны-тыхэм чIыфэу ателъыр ежъ-ежырэу къапщыныжыныр ары. Мыщ фэдэ зэдэгущыIэгъу горэм юж чIыфэ зытелъ нэбгыри 4-р яшхъэгъусэхэм яшIужыгъэх, зэзгыныгъгъэ гъэнэфагъэ зэдашыгъ. «IофшIапIэ згъотырэн, ащ къыхэкIыкIэ алиментхэр сфэтыхэрэн» зыIохэрэм джы еклIаIэ гъэнэфагъэ къафэтэгъоты. Узщылэ-жъэшт чIыпIэр уимыIэмэ, суд приставхэр, нэмыкI структурэхэри IэпыIэгъу къыпфэхуштых. Ащ фэдэ фыштыкIэ дэгъур къызыгурымыIохэрэм уголовнэ пшъэдэкIыжъ ахьын зэралъэкIыштыр зыщагъэгъупшэ хъуштэп.

зэмэ, IэкIыбым щыпсэурэ гражданин горэм алиментхэр ытынхэ е къыратынхэ фаеу жьугъэ-унэфыгъа?

— Ащ фэдэ Iофи 10 зэхэтфынэу тIэкIэлъ. Дэо тхыльхэр къэзытхыгъэхэр Грузием, Армением, Казахстан, Беларусым ащэпсэх.

— ЫпшъэкIэ къызэрэщытIагъэу, алиментхэр зымытыхэрэм альэныкъокIэ законодательствэр нахэ агъэлъэшыгъ. Мы унашъор зыщылэм къыщегъэжьагъэу нэбгырэ тхьапша хьапс зытыралъхьагъэр?

— 2012-рэ илъэсыр пштэмэ, суд приставхэм къызэIахыгъэ уголовнэ Iоф 72-м щыщэу 15-р алиментхэр зымытыхэрэм япхыгъэх. Уголовнэ Iофи 2-м альэныкъокIэ нэбгыритIум лажъэ яIау алытагъ ыкIи мэзи 7 хьапс атыралъхьагъ. Мыекъопэ район судым иунашъокIэ Ю.Шаметко мэзи 4-рэ хьапсым дэсышт. Мыщ фэдэ цыфхэм къагурылон фаер зы — законодательствэм къыдилыгътэрэ шапхъэхэр замыгъэцакIэ-кIэ, уголовнэ пшъэдэкIыжъ ахышшт. Ащ Iофыр нэпшумыгъэсэу къышъутэфэрэр игъом жьугъэцакIэ, законодательствэр шъумыкIэ.

— ТиупчIэхэм джэуапхэр къызэрэптыжыгъэмкIэ тыпфэраз, шъуигухэлъхэр къыжъудэхъунхэу, тапэкIи гъэхъэгъэшIухэр шъушIыхэзэ ыпэкIэ шъулыкIотэнэу шъуфэтэлэ.

— Тхьауегъэпсэу.
ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Алиментхэр игъом зымытыхэрэм пшъэдэкIыжъу ахьырэр нахэ гъэлъэ-шыгъэным фэгъэхыгъэ унашъор илъэсэу тызыхэтым къыдэкIыгъ. Ар Адыгеим зэрэщагъэцакIэрэм, мы лъэныкъомкIэ Iофхэм язытет зыфэдэм, нэмыкIхэм защыдгъэгъуазэмэ тшIаигъоу суд приставхэм я Федеральнэ къулыкIу и ГъэlorышIапIэу АР-м щылэм ипашъу, республикэм исуд пристав шъхьалэу Дмитрий Ткаченкэм мы мафэхэм зылудгъэцакIагъ, тызгъэгумэкIырэ упчIэхэр фэдгъэзагъэх.

— НэмыкI субъектхэм ялытыгъэмэ, чIыпIэу ыубытырэмкIи, щыпсэурэм ипчъагъэкIи Адыгеир инэп. Арэу щытми, алиментхэр зымытыхэу ти-республикэ исхэр сыд фэ-диза, ахэм ащыщэу ежъ-ежырэу ар зыгъэцакIэрэр нэбгырэ тхьапша?

— Джырэ уахътэ ехъулIэу мы лъэныкъомкIэ ГъэlorышIапIэм зыхыфнэу Iоф 2667-рэ IэкIэлъ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 291-мэ зыныбжъ имыкIугъэ ясабийхэм къатефэрэ ахьшэр ежъ-ежырэу араты, адрэхэм япшъэрылхэр зэрагъэцакIэрэм гүмэкIыгъохэр, зэмызгъыныгъэхэр къыхэкIых.

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу законодательствэм зэхьокIыныгъэу фэхъугъэхэм адиштэу, чIыфэ зытелъхэм альыхъунхэмкIэ полномочиехэр суд приставхэм афагъэзагъ. Мы аужырэ

мэзэ заулэр пштэмэ, социальнэ сетхэр жьугъэ-федэхэзэ чIыфэ зытелъ горэ къэжъугъотын шъулъэкIыгъа?

— Ары, ащ фэдэхэр дгъэунэ-фыгъэх. Мы пшъэрылхэр къызытатыжыгъэхэм къыщегъэжьагъэу Интернет-сайтхэр ГъэlorышIапIэм нахэ къызфигъэфедэхэ хъугъэ. ГушъыIэм пае, мы амалым ишIагъэкIэ жъоныгъокIэ мазэм къыклоцI чIыфэ зытелъ нэбгырэ миным ехъу къэдгъотыгъ, тазы-рэу атын фаер зэрытхгъэ тхьа-пэхэр зыщыпсэхэрэ чIыпIэхэм афэдгъэхыгъэх. Нэбгырэ миным ехъум щыщэу 282-мэ амакъэ къагъэлугъ, нэбгыри 121-мэ ячIы-фэхэр къапщыныжыгъэх.

— Банкым ахъщэ къызыхыгъэу зымыпщыныжырэ охътэ гъэнэфагъэм Урысыем икIын фимытэу унашъо щыI. Ащ фэдэ еклIаIаIэм шIагъэ горэ къытэу олыта?

— Адыгеир пштэмэ, мыщ фэдэ унэшъо 227-рэ щыI. НахьыбэрэмкIэ ахэр зэпхыгъэр алиментхэр игъом зэрамытхэрэр ары. ЧIыфэу ателъыр нэбгыри 4-мэ къапщыныжыгъ.

— Шъуиведомствэ рейдхэр зыхыщэныр шэнышIу фэхъугъ. Ахэм зэфэхьысыжъу афэхъугъэхэр сыд фэдэхэ?

— Илъэсэу тызыхэтым игъэтхэпэ-мэлылфэгъу мазэхэм Iофтхьабзэу «Уисабый угу къэгъэкIыжъ — алиментхэр тыжых» зыфиIорэр ГъэlorышIапIэм ригъэкIокIыгъ. А уахътэм къыклоцI тикIулыкIуIэхэм сомэ миллион 1,7-рэ къаугъо-жыын альэкIыгъ. Акцием къыды-хэлъытагъэу алиментхэр зымы-тыхэрэм динлэжъхэр, муниципальнэ образованиехэм ялIы-кIохэр, гурыт еджапIэхэм яди-ректорхэр, нэмыкIхэри аIуIа-гъэх, язекIуакIэ зэрэмытэрэзыр агурагъэлугъ. Мыщ фэдэ зэдэгущыIэгъухэм пшъэрыл

СЫДА ТЫЗНЭСЫШТЫР?

ГушъыIап

Къуаджэу ПэнэжыкIуае кыкIэу Нэхэ Нурыет зэгорэм къысфитхыгъэгъэ пшъэмэ сыгу къыгъэкIыжыгъэ мы лъэхъаным бзылфыгъэхэм ащыщхэм шэн-зекIокIэ дэихэу къахафэхэрэм афэгъэхыгъэу мафэ къэс пIоми хъунэу телевизорым къыгъэлъэгъохэрэм, тиадыгъ пшъаишъэхэм, бзылфыгъэ ныбжыкIэхэм ащыщхэм непэ яслэгъулIэхэрэм.

Ахэр зыплъэгъухэрэм угукIэ укъэуо: «сыд шъыу къэхъуагъэр, бзылфыгъэхэр бзылфыгъэхэсыхэба?!» Ауштэу умылон плэкIына ныхэм къалфыгъэ сабыир чIэздыжыгъэхэрэр, зыукIыжыгъэхэрэр, ыгъаишъэми, ымыгъаишъэми хъоу дэи дэдэу афыштыхэр бэ хъугъэхэмэ. Бзылфыгъэхэм къахэкIых янэу къэзылфыгъэр, къын-мэгъуае тырилгъагъоу зыпIугъэр унэм изымыгъэхъагъэхэрэр. Ащ фэгъэхыгъэу бэмышIау телевизорым къыгъэлъэгъуагъ. ЗышыхъуитIум янэу унэм рагъэхъа-жыштыгъэп. Зыдэщылэн имыIау ныр урамым къытенагъ. Ащ итхьаусыхэу телевизорым къыгъэлъэгъуагъэр зэханхынкIэ гугъэузыгъ.

Ащ фэмэ дэдэмэ, Нэхэ Нурыет пшъэмэу къысфитхыгъэм къышIащыгъэр адыгэ бзылфыгъэхэм ащыщхэм шэн-зекIокIэ дэихэу къахафэхэрэм инэу зэрагъэгумэкIырэр, тапэкIэ къэтыр гукIодыгъоу къызэрэщыщыурэр, IэкIыб хэгъ-гъухэм къарыкIырэ цыф гъэсагъэхэу къытхьагъэхэрэм адыгэ бзылфыгъэхэм иIэдэб, шэн-зекIокIэ дахэхэу къахафэхэу къатхьыжыгъэхэр чIэтынэнхэм ищынагъо цыIэ зэрхъугъэр ары.

Нурыет пшъэмэу къысфитхыным къежъапIэу фэхъугъэр ситхыгъэхэу гъэзетым къыхъэхэрэр ыгу зэрэрихьырэр, ахэм бзылфыгъэхэм яшэн-зекIуакIэхэм афэгъэхыгъэу бэу зэрахэтыр ары. Пшъэмэу къышIащыгъэ игумэкIхэр къызэрэздыгъохэрэр. Ащ еджэрэ бзылфыгъэ ныбжыкIэхэр, ныхэр зыгорэм ригъэ-гупшысэхэм сыщыгъэу гъэзетым къыфзэгъэхъазырыгъ.

ПЭНЭШЪУ Сэфэр. ТхакIо.

Шэныр унагъом къыщегъэ

Сэфэр, «мыщ къытхырэ заулэр сыдкIэ сишъыкIагъ?» къысэмэу. УтхакIошъ, бзылфыгъэхэм яхьылIагъэу уитхыгъэхэм къаха-фэрэр бэшъ, сыкъызэхэпшIыкIыным сы-щыгъэу ары. Мы лъэхъаным тиадыгъ пшъашъэхэм, бзылфыгъэ ныбжыкIэхэм ащыщхэм сыгу фэмшгъэу шэн-зекIуакIэу къахафэхэрэм тIэкIу ягугъу къэсшы шIо-игъу. Шыпкьэр пIощтмэ, ахэр зыплъэ-гъухэрэм «мыхэр адыгъэхъа?» уагъало.

Адыгэ бзылфыгъэхэм ыпкышъол ыгъэ-былтыныр анахэ шэн шъхьалэу хэлъыгъэ-хэм ащыщыгъэмэ, джы ыбгъэ иплъэгъу-кIэу иджэнабгъэ зэлухыгъ, ыкуашъохэр къычIащыгъэу кIапхын кIако щыгъ. Илы-гъэу нэцIэлэ-пэцIалэ шIыгъэх. Тутыныр

зылуигъэпшъу, аркъыр рикIыхэу рестора-ным е кафэм чIэххэрэри тиадыгъ пшъа-шъэхэм къахэкIых. Зыжэ тIупшыгъэу, ылоштымкIэ къэгъазэ зымыIэхэри тибзылф-ыгъэ ныбжыкIэхэм ахэтых.

АщкIэ зэкIэмэ апэу сэ згъэмысэхэрэр ныхэр, етIанэ нэмыкIхэу унэм исхэр ары. Зыгорэ хэмылгъэу адыгэмэ аIуагъэп: «Шъуинунэ зыщыгъаси хасэм кIо». Уна-гъоу зыщапIугъэм щилъэгъурэр, анахъэу янэ ылоу, ышIэу ылъэгъурэр, зэхыхы-рэр ары ащ къыхъухъэгъэ пшъашъэм нахьыбэрэмкIэ шэны фэхъурэр. Джары «янэ еплъи, ыпхъу къащэ» зыкIаIорэри.

Сызщытхъужыным паеп, ауштэу къызшIомыгъэшI, ау сэ сшъхъэкIэ

сыушэтыгъэ. Сянэу, Хьалилэмэ япхъоу Хьалимэт тIэкIу зэхэсшIыкIэу сызщыжъ-гъэм къышъублагъэу сшъаIкIумэ ригъэ-кIыштыгъэп Iэдэб схэлъын, сIощтымкIэ сызфэсакъыжынын зэрэфаер, сыжэ илы-гъэу тIупшыгъэ зэрэмыхъуштыр. Сы-ныбжъ икIымэ унагъо сызэрихъаштыр, ащ исхэм, анахъэу гуащэм, сазэрафыштыгъын фаер сшгъэгъэгъупшэщыгъэп. Къыси-лоштыгъ гуащэм ыцIэм фэдэр ышъхъацэу, сыпэгущыIэжы мыхъуштэу, лыбтэныгъэ фэсшынын, ыIорэр сшIэн фаеу. Ащ сызэре-дэлугъэм сырыкIэгъожыгъэп. Илъэс 41-рэ гуащэм сылхэссыгъэшъ, ащ фэдызым Iорэ шIэрэ тазыфагу кымыхъэу, тызгуры-лоу тыздышъылагъ. Ау гухъэхъэми, джы гуащэр зэуи къызымэзжыгъэхэрэр, ащ лъэ-хэсыным фэмыехэр адыгэ нысэхэм мы-макIэу ахэты хъугъэ. Ащ фэшыхъат ады-гэ нысэ горэм, сыфаеп ыцIэ къеслоу нэ-мыплъ къызэрэзгъэтынэу, иIокIэ-шIыкIэ-хэр игуащэ ыгу зэрэрихъыштыр зыра-лоу, адыгэ шэнхэр къызэрэрихъыжъ-хэрэм ишыхъагъэу урысыбзэкIэ «Кто она та-кая, чтобы слушать ее?» ыIуагъэу къызэра-Iотэжырэу.

Нафэ ащ фэдэ зекIуакIэм, ащ фэдэ шэным нэужым бырсыр къыкIыжъэу бэрэ зэрэхъурэр. ХэткIи шъэфэп лыгъэ зыхэлъ адыгэлIым янэ дэу уфыштымэ ыгу зэрэрихъыштыр. Ащ ыпкэ къыкIэу зэпсэогъуитIур зэмыкIоу, зэгокIыжъхэу бэрэ къыхэкIы. АщкIэ зэкIэмэ апэу сэ згъэмысэхэрэр ар зыпIугъэ ныр ары. Ны-хэм ахэтых «узхъагъэхэм захэгъэзагъ» ыпхъу рилоным ычIыпIэкIэ, «сыд пае зафэбгъэцIыкIушт, шъхъэкIэу бзэ зафэп-шIышт?» езыIохэрэр.

Адыгэ пшъашъэхэм, бзылфыгъэ ныбжыкIэхэм адыгэмэ егъашIи ахэмы-лыгъэ шэнхэр, зекIуакIэхэр къахафэхэ зэрэхъугъэмкIэ къэлогъэн фаер ащкIэ ны-хэм, унагъоу къызэрэхъухъагъэхэм язакъоу зэрэмымысэхэр ары. Европэ хэгъэгъухэм ябзылфыгъэ ныбжыкIэхэм зызэрафапэу, зызэрашIэу мафэ къэс телевизорым къыгъэлъагъохэрэм акIырыплыхъэзэ, Урысыем щыпсэурэ цыф лъэпкхэм

ащыщхэми ябзылфыгъэхэр дехьыхых. Ахэм яфэмэ-бжыкIэм адыгэ бзылфыгъэ-хэми къатырехъэ. Ау ар тIоу тIэ етыдзы-хэу тытIысыжы хъуштэп. Типшъашъэхэм агурыдгъэлон фае сыд фэдэрэ цыф лъэп-кIи ежъ иеу, ижыкIэ къышъублагъэу къыздырихъаIэу шэн-хабзэхэр зэрIэхэр, ахэр зычIинэхэрэм зэрэмылэпкыжыр, адыгэ лъэпкым утемыуIытыхъанэу, уры-гушхон фаеу шэн-хабзэ дахэхэр зэрэхэлъ-хэр, ащ фэгъэхыгъэу IэкIыб хэгъэгъухэм къарыкIыгъэ цыф гъэсагъэу къытхьа-щыгъэхэм къатхыжыгъэу щылэр зэрэ-бэр. Анахъэу ахэм кIагъэтхыштыгъэр адыгэ бзылфыгъэхэм ядэхъагъ, шэн-зекIуакIэу къахафэхэрэр ары.

Ащ ишIагъэу къызэрэклощтым ишы-хъат тилъэпкыгъэхэу IэкIыб хэгъэгъухэм, анахъэу Тыркуем, Иорданием, Сирием, ащыпсэхэхэрэм афэгъэхыгъэу тишIэны-гъэлэжъхэу, ахэм мызэу, мытIоу ахъагъэ-хэу УнэрэкIо Рае, УнэрэкIо Мирэ, Къу-екIо Асфар, нэмыкIхэми къатхыжыгъэхэр. А хэгъэгъухэм ащыпсэурэ адыгэхэми ду-наим шыхъоу телевизорым къыгъэлъа-гъохэрэр зэралъIэххэрэм щэч хэлъэп, арэу щытми, лъэпкэ шэн-зекIуакIэхэр ахэм нахэ къахэнагъ. Адыгэ пшъашъэхэм, бзылфыгъэ ныбжыкIэхэм ялэпкэ ишэн-хэр зэрэчIамагъагъэр къатхы зыхъукIэ уахъуапсэ. Сыда ахэм тазкIыфэмэ дэн фаер, тыадыгъэжъа?

СызгъэгумэкIэу, сыгукIэ къэсымыш-тэу тиадыгъ пшъашъэхэм, бзылфыгъэ ныбжыкIэхэм непэ ахэслагъоу къоптхы-нэу щылэр бэ. Ау ситхыгъэу къызэрэсы-хыжыкIэмэ шIаигъэр, джыри зэ къыкIэс-IотыкIыжыштыр ахэмкIэ зэкIэмэ апэу ныхэр анахэ мысэхэу зэрэщыгъэр ары. Ар адыгэ ны пстэум къыдгурыIоу, типшъа-шъэхэм Iэдэб ахэлъэу, жакъоу щымытхэу, шэнышIухэу, шIыкIашIохэу хъунхэм, шэн-зэхэтыкIэ дахэу тхэлъыгъэхэр чIэ-тымынэнхэм тишъыпкэу тапылгъэмэ, ишIагъэу къэклонэу сеплхы.

НЭХЭЕ Нурыет.

ПэнэжыкIуаи,
Теуцожэ район.

Адыгэ Республикэм и Закон

2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашышт Программэм ехыллагъ

Адыгэ Республикэм и Кээралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илээсым гъэтханэм и 21-м ыштагъ

А 1-рэ статья. 2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашышт Программэр ухэсыгъэным ехыллагъ 2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашышт Программэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.
Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.
Адыгэ Республикэм и Лышгъэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан
кь. Мыекьуапэ,
мэлыльфэгъум и 2, 2012-рэ илээс
N 79

Адыгэ Республикэм и Законэу 2012-рэ илээсым мэлыльфэгъум и 2-м аштагъэу N 79-р зытетым игуадз

2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашышт Программэр

А 1-рэ разделыр. 2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие шыгъэнымкӀэ кээралыгъо политикэу зэрэхьащ-тым илээныкыо шъхьаӀэхэр
1. 2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие шыгъэным епхыгъэ кээралыгъо политикэу зэрэхьащтымкӀэ гухэлъэу яӀэхэр:
1) Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку нахьшӀоу гъэфедэгъэныр;
2) приватизацие иӀоф планым тетэу зэхэцгъэныр.
2. 2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие ашызэ, мыщ фэдэ пшъэрылъхэр зэшӀуахыштых:
1) Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку игъэпсыкӀэ нахьшӀу шыгъэныр;
2) Адыгэ Республикэм иэкономикэ нахьыбэу инвестициехэр кыыхалъхьанхэм кӀэгъэгущӀугъэнхэр;
3) Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет нахьыбэу хахьо игъэхьэгъэныр.

3. Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашыштым ехыллэгъэ унашъохэр зэраштэрэ шӀыклэр:
1) Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашышт шӀыклэм ехыллэгъэ унашъохэр федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм и законодательствэрэ кызырэдальтыгъэрэм тетэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ештэх;
2) Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашышт шӀыклэм ехыллэгъэ унашъохэр, Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку иобъектхэр зэрашыштхэм, приватизацие иӀоф кӀэхуэу фэхьугъэхэм яхыллэгъэ кьэбархэр федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм и законодательствэрэ адиштэу кьэбар жьугъэм иреспубликэ амалхэм кьащыхаутых;
3) Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие ашы зыхьукӀэ федеральнэ законодательствэм щыгъэнэфэгъэ шӀыклэхэр ары кызыфагъэфедэхэр.
4. Адыгэ Республикэм икээралыгъо мылькуо при-

ватизацие ашырэр федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм и законодательствэрэ кызырэдальтыгъэрэ шӀыклэм диштэу ащэ.
5. Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашыгъэм кыкӀэкӀорэ ахьцэр зэрэщытэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет рагъэхьан фае.
6. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илээсым гъэтхапэм и 1-м нахь мыгужъоу 2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашыгъэм кӀэхуэу фэхьугъэхэм яхыллэгъэ отчетыр Адыгэ Республикэм и Кээралыгъо Совет — Хасэм ӀэклӀгъэхьан фае.
7. 2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм икээралыгъо мыльку приватизацие зэрашыгъэм кӀэхуэу фэхьугъэхэм яхыллэгъэ отчетым хэтынхэ фае Адыгэ Республикэм икээралыгъо мылькуо 2012-рэ илээсым приватизацие ашыгъэхэм яспискэ, мылькур приватизацие зэрашыгъэ шӀыклэр, пӀалъэхэр ыкӀи уасэхэр.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Сабыищ ыкӀи ащ ехьу зилэхэм ыпкӀэ хэмылъэу яунаеу чыгу Ӏахьхэр ятыгъэнымкӀэ яфитыныгъэхэр кьыдэлъытэгъэнхэм ехыллагъ» зыфилорэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Кээралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илээсым мэлыльфэгъум и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Сабыищ ыкӀи ащ ехьу зилэхэм ыпкӀэ хэмылъэу яунаеу чыгу Ӏахьхэр ятыгъэнымкӀэ яфитыныгъэхэр кьыдэлъытэгъэнхэм ехыллагъ» зыфилорэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ
Адыгэ Республикэм и Законэу 2011-рэ илээсым тыгъэгъазэм и 28-м аштагъэу N 59-р зытетэу «Сабыищ ыкӀи ащ ехьу зилэхэм ыпкӀэ хэмылъэу яунаеу чыгу Ӏахьхэр ятыгъэнымкӀэ яфитыныгъэхэр кьыдэлъытэгъэнхэм ехыллагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2011, N 12) мыщ фэдэ зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:
1) а 1-рэ статья иа 1-рэ Ӏахь иапэрэ гушыӀэхуыгъэ мыщ тетэу кьэтыгъэнэу:
«Мы Законом кыыхэфэрэ кьэлъуагъэу «КӀэлэцӀыкӀуищ ыкӀи ащ ехьу зилэхэр» зыфилорэм кыыхиубыгъэхэрэу зызэгъуагыгъэтхэгъэ зэшъхьэгъусэхэр зэрыс унагъохэр е лъэлъу тхылыр кызырахьылагъэм ехуӀлэу зыныбж

илъэс 18-м нэмысыгъэ сабыищ ыкӀи ащ ехьу (мыхэм кьахеубыгъэх унагъом шапӀужьынэу аштагъэхэри) зилэным е тым яз зэрысыр ары.»;
2) я 3-рэ статья:
а) я 7¹-рэ Ӏахьхэр хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу кьэтыгъэнэу:
«7¹. Лъэлъу тхылыр кызыӀэкӀэхьэгъэ мафэм щегъэжыагъэу мзэтитӀум кыкӀоцӀ уполномоченнэ органым гражданынр учетым зэрагъэуцуштым е ар учетым зэрамыгъэуцуштым ехыллэгъэ унашъор ештэ.»;
б) я 8-рэ Ӏахьым иапэрэ абзац хэт гушыӀэхуэу «лъэлъу тхылыр кьазыӀэкӀэхьэгъэ мафэм щегъэжыагъэу» зыфилорэр гушыӀэхуэу «агъэнэфэгъэхэ чыгу Ӏахьхэр зэрэщӀэхэмкӀэ кьэбар жьугъэм иофициальнэ амалхэм кьэбархэр кызыхаутыгъэ мафэм щегъэжыагъэу» зыфилорэрэмкӀэ зэблэхьужьыгъэнхэу;
в) я 10-рэ Ӏахьым иапэрэ абзац хэт гушыӀэхуэу «фадагъэп» зыфилорэм ыуж гушыӀэхуэу «гражданынр уче-

тым агъэуцунэу» зыфилорэр хэгъэхьогъэнхэу;
3) я 5-рэ статья иа 2-рэ Ӏахь мыщ тетэу кьэтыгъэнэу:
«2. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэ мафэм щегъэжыагъэу Адыгэ Республикэм и Законэу 2011-рэ илээсым гъэтхапэм и 10-м аштагъэу N 422-р зытетэу «Кьэралыгъо е муниципальнэ мылькум хэхьэрэ чыгу Ӏахьхэр яунаеу ыпкӀэ хэмылъэу зашчыратырэ лъэхьанхэм яхыллагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2011, N 3) иа 1-рэ статья иа 1-рэ Ӏахь иа 2-рэ пункт кӀуачӀэ имылъэжъэу лъытэгъэнэу.»
Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр
Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.
Адыгэ Республикэм и Лышгъэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан
кь. Мыекьуапэ,
мэлыльфэгъум и 28-рэ, 2012-рэ илээс
N 84

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэмрэ хыльэхэмрэ таксикӀэ зэрэзэрэщэхэрэм епхыгъэ Ӏофыгъо заулэхэр зэшӀохыгъэнхэм ехыллагъ» зыфилорэм иа 3-рэ статья иа 7-рэ Ӏахь кӀуачӀэ имылъэжъэу лъытэгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Кээралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илээсым мэлыльфэгъум и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэмрэ хыльэхэмрэ таксикӀэ зэрэзэрэщэхэрэм епхыгъэ Ӏофыгъо заулэхэр зэшӀохыгъэнхэм ехыллагъ» зыфилорэм иа 3-рэ статья иа 7-рэ Ӏахь кӀуачӀэ имылъэжъэу лъытэгъэным фэгъэхьыгъ
Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэмрэ хы-

льэхэмрэ таксикӀэ зэрэзэрэщэхэрэм епхыгъэ Ӏофыгъо заулэхэр зэшӀохыгъэнхэм ехыллагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2011, N 12) иа 3-рэ статья иа 7-рэ Ӏахь кӀуачӀэ имылъэжъэу лъытэгъэнэу.
Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.
Адыгэ Республикэм и Лышгъэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан
кь. Мыекьуапэ,
мэлыльфэгъум и 28-рэ, 2012-рэ илээс
N 86

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «КӀэлэцӀыкӀу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыж кӀэлэцӀыкӀухэмрэ социальнэ Ӏэпылэгъу ятыгъэнымкӀэ гарантия тедзэхэр ягъэгъотыгъэным ехыллагъ» зыфилорэм иа 4¹-рэ статья зэхьокыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Кээралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илээсым мэлыльфэгъум и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «КӀэлэцӀыкӀу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыж кӀэлэцӀыкӀухэмрэ социальнэ Ӏэпылэгъу ятыгъэнымкӀэ гарантия тедзэхэр ягъэгъотыгъэным ехыллагъ» зыфилорэм иа 4¹-рэ статья зэхьокыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ
Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илээсым жьоныгуагӀэм и 25-м аштагъэу N 319-р зытетэу «КӀэлэцӀыкӀу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыж кӀэлэцӀыкӀухэмрэ социальнэ Ӏэпылэгъу ятыгъэнымкӀэ гарантия тедзэхэр ягъэгъотыгъэным ехыллагъ»

зыфилорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2005, N 5; 2008, N 2; 2010, N 5; 2012, N 2) иа 4¹-рэ статья зэхьокыныгъэ фэшлыгъэнэу, а 1¹-рэ Ӏахьхэр ащ хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу кьэтыгъэнэу:
«1¹. ИшыкӀэгъэ унэр щымыӀэ зыхьукӀэ, мы статья иа 1-рэ Ӏахь зигугъу кышыӀхэрэм кызыдырагъаштӀкӀэ, ахэм лъэлъу тхылы кызырэрэхьыллэрэм тетэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэригъэнэфэгъэ шӀыклэм диштэу социальнэ шапхьэхэм

адиштэрэ унэ кьащӀфыным пае социальнэ ахьцэ Ӏэпылэгъу аӀэкӀагъахьэ.»
Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр
Официальнэу кызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зыте-шӀэкӀэ мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.
Адыгэ Республикэм и Лышгъэу ТхьаӀушцынэ Аслъан
кь. Мыекьуапэ,
мэлыльфэгъум и 28-рэ, 2012-рэ илээс
N 89

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Процент 15-м ехъоу этил спиртыр зыхэт шьон пытэхэр розничнэу ащэнхэ зыфит уахътэм гъунэпкэз гъэнэфагъэ фэшлыгъэным ехылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ ильэсым мэлъыфэгъум и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Процент 15-м ехъоу этил спиртыр зыхэт шьон пытэхэр розничнэу ащэнхэ зыфит уахътэм гъунэпкэз гъэнэфагъэ фэшлыгъэным ехылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2010-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 17-м аштагъэу N 397-р зытетэу «Процент 15-м ехъоу этил спиртыр зыхэт шьон пытэхэр розничнэу ащэнхэ зыфит уахътэм гъунэпкэз гъэнэфагъэ фэшлыгъэным ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и Законэу 2010, N 12; 2011, N 8) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) Законом ыцлэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:
«Шьон пытэхэр розничнэу ащэнхэ зыфит уахътэм гъунэпкэз гъэнэфагъэ фэшлыгъэным ехылаагъ»;

2) а 1-рэ статья мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«А 1-рэ статья. Шьон пытэхэр розничнэу ащэнхэ зыфит уахътэм гъунэпкэз гъэнэфагъэ фэшлыгъэным

1995-рэ ильэсым шэклогъум и 22-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 171-р зытетэу «Этил спиртым, шьон пытэхэм ыкIи спирт зыхэт продукцияем якъыдгъэкIынкIэ ялугъэкIынкIэ къэралыгъом зэригъэзеклохэрэм ыкIи шьон пытэхэр нахъ макIэу къызыфэгъэфедэгъэнхэм яхылаагъ» зыфиорэм ия 16-рэ статья ия 5-рэ пункт диштэу сыхъатыр 22.00-м къыщегъэжьагъэу къыкIэлъыкIорэ мафэм сыхъатыр 11.00-м нэс шьон пытэхэр розничнэу Адыгэ Республикэм ащэнхэ фитхэп, ау мыщ къыхиубытэхэрэп организациехэм шьон пытэхэр розничнэу зэрэщэхэр, организациехэмрэ унэе предпринимательхэмрэ общественнэ гъэшхэным епхыгъэ фэлэ-фашIэхэр агъэахIэхэз, пивэр ыкIи ащ ехышыр шьонхэр розничнэу зэрэщэхэр, джащ фэдэу пошлинэ зымытыр тучанхэм шьон пытэхэр розничнэу зэрэщэхэр».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхурэр

1. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфI 10 зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ илэ мэхъу.

2. 2011-рэ ильэсым бэдзэогъум и 18-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 218-р зытетэу «Федеральнэ законэу «Этил спиртым, шьон пытэхэм ыкIи спирт зыхэт продукцияем якъыдгъэкIынкIэ ялугъэкIынкIэ къэралыгъом зэригъэзеклохэрэм ехылаагъ» зыфиорэм ыкIи Урысые Федерацием изаконодательнэ акт заулэмэ зэхъоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм афэгъэхьыгъ, Федеральнэ Законэу «Пивэр ыкIи ащ ехышыр шьонхэр розничнэу ащэрэ уахътэм гъунэпкэз гъэнэфагъэхэр фэшлыгъэнхэм ыкIи ахэм нахъ макIэу яшъогъэным яхылаагъ» зыфиорэм кIуачIэ имылэжьэу лъытэгъэным ехылаагъ» зыфиорэм ия 5-рэ статья ия 5-рэ пункт диштэу 2013-рэ ильэсым цылэ мазэм и 1-м нэс мы Законом агъэфедэшт.

*Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан*

къ. Мыекъяупэ,
мэлъыфэгъум и 28-рэ, 2012-рэ ильэс
N 88

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Зыныбжъ имыкIугъэхэу зянэ-зятэхэр зышъхъарымытыжхэм аналэ атегъэтыгъэным илоф зэрэзрахъэрэм ехылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ ильэсым мэлъыфэгъум и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Зыныбжъ имыкIугъэхэу зянэ-зятэхэр зышъхъарымытыжхэм аналэ атегъэтыгъэным илоф зэрэзрахъэрэм ехылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 18-м аштагъэу N 131-р зытетэу «Зыныбжъ имыкIугъэхэу зянэ-зятэхэр зышъхъарымытыжхэм аналэ атегъэтыгъэным илоф зэрэзрахъэрэм ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и Законэу 2007, N 12) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 4-рэ статьям:
а) ия 1-рэ илэ ия 3-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«3) КIэлэцIыкIу ибэхэм, ны-тыхэр зышъхъарымы-

тыжъ КIэлэцIыкIухэм, джащ фэдэу зыналэ зытырагъэтырэ КIэлэцIыкIухэу (ны-тыхэр зышъхъарымытыжхэу) Адыгэ Республикэм щыпсэхурэм ыкIи унэ зэраты-нэу зытефэхэрэм яспискэ зыкI зэхэгъэуцогъэныр»;

б) я 2-рэ илэ ия 12-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«12) КIэлэцIыкIу ибэхэм, ны-тыхэр зышъхъарымытыжъ КIэлэцIыкIухэм, джащ фэдэу зыналэ зытырагъэтырэ КIэлэцIыкIухэу (ны-тыхэр зышъхъарымытыжхэу) къэлэ, район гъэнэфагъэм щыпсэхурэм ыкIи унэ зэраты-нэу зытефэхэрэм яспискэ зыкI зэхэгъэуцогъэныр»;

в) я 2-рэ илэ ия 16-рэ пункт гушыIэхэу «КIэлэцIыкIу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхъарымытыжъ КIэлэцIыкIухэмрэ атегъэпсыхъэгъэ учреждениехэр къэзыухыгъэхэм щыIэныгъэм чIыплэ гъэнэфагъэ щягъэ-

убытыгъэнымкIэ» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэу;
2) я 5-рэ статья ия 7¹-рэ пункткIэ хэгъэхъогъэ-нэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«7¹) КIэлэцIыкIу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхъарымытыжъ КIэлэцIыкIухэмрэ атегъэпсыхъэгъэ учреждениехэр къэзыухыгъэхэм щыIэныгъэм чIыплэ гъэнэфагъэ щягъэубытыгъэныр.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кIуачIэ илэ мэхъу.

*Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан*

къ. Мыекъяупэ,
мэлъыфэгъум и 28-рэ, 2012-рэ ильэс
N 90

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2010-рэ ильэсым чъэпыогъум и 25-м ыштэгъэ унашъоу N 194-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Ильэс пчъагъэрэ Iоф зэрэащIагъэм пае афагъэуцурэ пенсием ехылаагъэр гъэцэкIэгъэным фэгъэхьыгъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм ехылаагъ

Федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм и законодательствэмрэ адиштэу гъэпсыгъэным фэшI Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъоу ешIы:**

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2010-рэ ильэсым чъэпыогъум и 25-м ыштэгъэ унашъоу N 194-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Ильэс пчъагъэрэ Iоф зэрэащIагъэм пае афагъэуцурэ пенсием ехылаагъэр гъэцэкIэгъэным фэгъэхьыгъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэгъэуцогъэхэр, 2010, N 10; 2011, N 7) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 2-рэ пункт хэт гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцэкIэкIо хабзэ иорган» зыфиохэрэр гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо орган» зыфиохэрэмкIэ зэблэхъугъэнхэу;

2) гуадзэм:
а) ия 9-рэ пункт иаужырэ гушыIэхыгъэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Ильэс пчъагъэрэ Iоф зэрэащIагъэм пае пенси афэгъэуцугъэным ехылаагъэ тхылъыр къагъэхъазырынэу замыдэкIэ, ушъхъагъоу ащкIэ щылаагъэхэр къызыщыралорэ тхыгъэр лъэIу тхылъыр къэзыхылаагъэм мэфитфым къыкIоцI IэкIагъэхъажьын пае»;

б) я 9.1-рэ пункт хэгъэхъогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«9.1. Ильэс пчъагъэрэ Iоф зэрэащIагъэм пае пенси афэгъэуцугъэным тегъэпсыхъэгъэ тхылъыр къагъэхъазырынэу зэрамыдагъэм фэгъэхьыгъэ унашъом-

кIэ ятхъаусыхылIэхэ алъэкIышт 2006-рэ ильэсым жьоныгъуакIэм и 2-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 59-р зытетэу «Урысые Федерацием игражданхэм ятхъаусыхэ тхылъхэм зэрахэплъэрэ шIыкIэм ехылаагъ» зыфиорэм, Урысые Федерацием и Граждан процессуальнэ кодекс, Урысые Федерацием и Законэу 2007-рэ ильэсым мэлъыфэгъум и 27-м аштагъэу N 4866-1-р зытетэу «ЦIыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яшъхъафитыныгъэрэ зэраукъорэ унашъохэмкIэ судым зэрэщытхъаусыхэхэрэм ехылаагъ» зыфиорэм къызэрэдалъытэрэ шIыкIэм тетэу»;

в) я 10-рэ пункт хэт гушыIэхэу «атхых» зыфиорэм ыуж гушыIэхэу «къазыратыгъэ мафэм» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэу;

г) я 12-рэ пункт хэт гушыIэхэу «тхъэмэфитIум къыкIоцI» зыфиохэрэр гушыIэхэу «документхэр къазыIэкIэхэгъэ мафэм щегъэжьагъэу» зыфиохэрэмкIэ зэблэхъугъэнхэу;

д) я 13-рэ пункт хэт гушыIэхэу «мэфитф зытешIэкIэ» зыфиохэрэр гушыIэхэу «IофшIэгъу мэфитф зытешIэкIэ» зыфиохэрэмкIэ зэблэхъугъэнхэу;

е) я 14-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«14. Ильэс пчъагъэрэ Iоф зэрэащIагъэм пае пенси афэгъэуцугъэным ехылаагъэ тхылъыр къазэрамытыгъэным ехылаагъэ унашъор зыгорэкIэ заштэкIэ, а унашъор заштагъэм къыщегъэжьагъэу мэфитфым къыкIоцI уполномоченнэ органым документхэр къэзыхылаагъэ органымрэ лъэIу тхылъыр

къаIэкIэгъэхъагъэмрэ тхыгъэу макъэ арегъэIужьы ащ фэдэ пенси афэгъэуцугъэуцугъэмкIэ»;

ж) я 14.1-рэ пункт хэгъэхъогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«14.1. Ильэс пчъагъэрэ Iоф зэрэащIагъэм пае пенси зэрафамыгъэуцугъэным ехылаагъэ унашъоу аштагъэмкIэ ятхъаусыхылIэхэ алъэкIышт 2006-рэ ильэсым жьоныгъуакIэм и 2-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 59-р зытетэу «Урысые Федерацием игражданхэм ятхъаусыхэ тхылъхэм зэрахэплъэрэ шIыкIэм ехылаагъ» зыфиорэм, Урысые Федерацием и Граждан процессуальнэ кодекс, Урысые Федерацием и Законэу 2007-рэ ильэсым мэлъыфэгъум и 27-м аштагъэу N 4866-1-р зытетэу «ЦIыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яшъхъафитыныгъэрэ зэраукъорэ унашъохэмкIэ судым зэрэщытхъаусыхэхэрэм ехылаагъ» зыфиорэм къызэрэдалъытэрэ шIыкIэм тетэу»;

з) я 30-рэ пункт хэт гушыIэхэу «пенси зэратырэ» зыфиохэрэм ауж гушыIэхэу «пенси икIэрыкIэу къазэрэфалытэгъэжыгъэм ехылаагъэ унашъор заштэгъэ мафэм къыщегъэжьагъэу а IофшIэгъу мэфитфым къыкIоцI» зыфиохэрэр хэгъэхъожьыгъэнхэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

*Адыгэ Республикэм и Премьер-министр
ипшъэрылхэр зыгъэцакIэу Алексей ПЕТРУСЕНКО*

къ. Мыекъяупэ,
мэлъыфэгъум и 25-рэ, 2012-рэ ильэс
N 89

ТХАКЮУ ПЭРЭНЫКЪО МУРАТ КЪЫЗЫХЪУГЪЭР ИЛЪЭСИ 100 ХЪУГЪЭ

«Усаклоу къэхъугъ, усаклоу шылагъ»

Тиадыгэ литературэ лъэпыгэ хунымкIэ Иофышхо зышIэгъэ тхэкIо нахыжхэм ащыщыгъ ПэрэныкIо Мурат, чыплэ гъэнэфагъэ ащ шызыубытырэ усэклауагъ. ШыIэныгъэ мыпсынкIэ, ау гъэшIэгъон зилэгъэ цыф. ПэкIэныгъэу, зэхышIагъэу, ыщэчыгъэм итворчествэ ахэшIыкIыгъ, атешIыкIыгъ. Мурат ыгъхэрэр 1929-рэ илъэсым (илъэс 17-м) къыщыублагъэу хиутыщыгъ. «Нэкимаз» зыфиIорэ ипроизвешIэ жанрэу пэмэр адыгэ литературэм хигъэхъагъ. ХэбзакIэр уцэ къодыешыгъ. Цыфымрэ динымрэ, гъэпшылаIахэмрэ цыф жугъэхэмрэ язэпыщытыныгъэ къыщилотыкIыгъ. Литературэм мы поэмэм осэшхо шыфашыгъ. ПэрэныкIо Мурат мыщ ыуж тхылъ пчъагъэ къыдигъэкIыгъ: «Сакъ», «Стиххэмрэ поэмэхэмрэ», «НасыпышIомэ яорэд», «Мамыр пчэдыжъ», «Сыхъатымаф», «Гъогупэхэр», нэмыкIхэри. КIэлэцIыкIу тхыгъэхэри къыIэкIэныгъэх: «ЛIыхъужъ цыкIу», «Рыу, сибэщ», баснэхэр. Урыс классикхэм — А. Некрасовым ипоэмэу «Кому на Руси жить хорошо», Б. Полевоим итхылъэу «Повесть о настоящем человеке», К. Чуковский и «Доктор Айболит», И.С. Тургеневым и «Бежен луг», нэмыкIхэри тхэкIо зэфшхъафхэр игъусэу зэридзэкIыгъэх.

ПэрэныкIо Мурат итворчествэ къыхэхыгъэ произвешIэхэр егъэджен программэм хэтых, класс зэфшхъафхэм ащызэрагъашIэх. Ахэм гъэсэпэхидэ ин ахэлъ, пIуныгъэ-гъэсэныгъэмкIэ мэхъанэшхо яI. ПэрэныкIор илъэс 40 адыгэ литературэм хэтыгъ, творчествэ лэжыгъэ ин къыщинагъ. Иусэхэм нымкIэ, ХэгъэгумкIэ, цыфхэмкIэ, чыплэ гупсэмкIэ шIу-лэгъу ин зэриIагъэр къащилотыкIыгъ. Зошхор къызехъэм, тхаклоу ПэрэныкIор фронтным Iухъагъ, лыблэнагъэ хэлъэу зэуагъэ, наградэхэу къыфагъэштошагъэхэр а зэкIэмэ яшыхъагъ. Псаоу къэкIожыгъ, икIэсэ тхэн-усэным зыфигъэзэжыгъ. Ау... 1970-рэ илъэсым игъонэмысэу, илъэс 58-рэ хъугъэ

къодынеу, машинэ зэутэкIым хэкIодагъ.

ЖъоныгъуакIэм и 5-м 2012-рэ илъэсым адыгэ тхэкIо нахыжхэу, зигупшысэ ин адыгэ литературэм хэхагъэу ПэрэныкIо Мурат къызыхъугъэр илъэси 100 хъугъэ. Лъэпкъым ищIыф инэу шIушIэгъабэ зилэм ыцIэ, итворчествэ ягуапэу мы мафэхэм еджапIэхэм, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм, библиотекэхэм агу къыщагъэкIыжы.

Литературнэ мэфэзэххэ «Усаклоу къэхъугъ, усаклоу шылагъ» ылоу Лъэпкъ библиотекэм шызэхашIэгъагъ. Иофтхъабзэм хэлэжыгъэх ПэрэныкIо Мурат итворчествэ Иоф дэзышIэрэ шIэныгъэлэжхэм ащыщхэр, тхаклохэр, икъоджэгъухэу, Пчыхалыкъуае шыщхэу Мыекъуапэ дэхэр, иIахыI гупсэхэр, ыкIоу Юрэ, Мурат ыкIо нахыжхэу шымыIэжыым ягуапэу ПэрэныкIо Къутас, ипхорэлъфэгъоу Шамсэт, ПэрэныкIо IлакIом шыщхэр, АКЪУ-м ыкIи адыгэ кIэлэегъэджэ колледжым ястудентхэр, еджаIахэр, библиотекэ ИофышIэхэр, журналистхэр.

Литературнэ зэхэхэм пэублэ гушыIэр къыщилыгъ шIэныгъэлэжхэу Мамый Руслан. ПэрэныкIо Мурат итхыгъэхэр къоджэ еджапIэм шызэрагъэшIагъэхэу, усаклоу амылэгъугъэми, итворчествэ зэрэфэнэIосагъэхэр, къалэм къаIуи, шыпсэунэу зырегъажьэм, а зы

подъездым зэдычIэсынхэу зэрэхъугъэр, Мурат ищIыф шыкIагъэр, итхэкIагъэр, адыгэ литературэр ипоэмэхэм, иорэдхэм, ибаснэхэм зэрагъэбаигъэр къыIуагъ. Иусэ-орэдэу «Мэла-хъом иорэд» поэзие лъэгапIэм итэу зэритхыгъэр, сурэтшыгъэ иным фэдэу, гушыIэ кIочIэшхо-хэмкIэ адыгэ цыф цыкIум ищыIагъ, ащ къэшIэкIыгъэ чIыонсым икIэрэIагъэ къызэритыгъэм, исатырхэм гупшысэ гъэшIэгъонхэр зэрахэлхэм гу-ларигъэтагъ, ипроизвешIэхэм Иофыгъуабэ къызэрашыIэтыгъэр, уаджэжы къэс зы лэныкъуакIэ горэ къызэрахэбгъэщырэр къыIуагъ, шылагъэмэ, илъэси 100

ыныбжэ зэрэхъуштыгъэр, фэу-кIочIыштыгъэр зэрэбагъэр, илъэс 40-м къыкIоцI ПэрэныкIом иIахэ ин адыгэ литературэм зэрэхилхъагъэм цыфхэм анаIэ тыраригъэдзагъ.

Адыгеим инароднэ тхаклоу Кошбэе Пшымафэ игуапэу гушыIэр лъыгъэкIотагъ. ПэрэныкIо Мурат ишхъэгъусагъэу Кате ячылэ зэрэшыщыгъэм къыхэкIэу (ХъакIэцIыкIу Исма-хылэ ыпхъугъ, бзылфыгъэ дэгъугъ), ПэрэныкIор Адэмые къызыкIокIэ зэрилэгъуштыгъэр, еджэгъэ-гъэсагъэхэр цыфхэм зэралъапIэщыгъэхэр, ежыри ащ дэжыым Iэтэхъуагъэми, мэкIэ-макIэу зэрэфеплэкIыштыгъэр, ыужым гъэзетым Иоф-цишIэ зэхъум, ПэрэныкIо Мурат иIокIэ-шIыкIи, итворчествэ ИофшIаIаIи нахэ къызэрэфэнэфагъэхэм ягугъу къышIыгъ. ПэрэныкIо Мурат иусэхэу «Тян», «Мэлахъом иорэд» зыфиIохэрэм анахэ ымытхыгъагъэми тхэкIуацIэр ифэшхошагъэу Пшымафэ ылытагъ. ПэрэныкIом зигъэиыныр зэрэхэмылтыгъэр, зэрэцIыфышIугъэр, зэрэгукъэбзагъэр Кошбам шысэхэмкIэ къырилотыкIыгъ.

Тхаклоу Пэнэшъу Хъазрэт зэхэхэм хэлэжхэрэм ПэрэныкIо Мурат ытхыгъэхэмкIэ ыгу къызэринагъэр къафиIотагъ, гукъэ-кIыжхэмкIэ къадэгошагъ. Хъазрэт ятэшыр ПэрэныкIор, КIэрашэр, Кэстанэр зыщыпсэуштыгъэхэ унэм партийнэ Ио-

фышIэу шыпсэуштыгъ, зэгъу-нэгъугъэх. Ежъ Хъазрэт а лъэхъаным педучилищым шеджэ-штыгъ, къызэриIорэмкIэ, ятэ-шым дэжэ исыгъ. Зэгъунэгъу-зэныбджэгъухэр пцэжыашэ зэрэздакIоштыгъэхэр, сэмэр-къэу дахэу азыфагу илбгыгъэр, зэфэгъэ-шыпкъагъэу ахэлб-гыгъэр, зэрэцIыфышIугъэхэр, кIэлэIагъэми, Хъазрэт ыгу ри-убытагъ, къинагъ.

Зэхэхэм къыщыгушыIагъ Мурат иIахыI дэдэу, ышы-пхъум ыпхъоу Бэрэтэрэ Шамсэт, къуаджэу Аскъэлае иунагъокIэ цэпсэу, урысыбзэмрэ литера-турэмрэкIэ ыкIи адыгабзэмкIэ къоджэ еджапIэм икIэлэегъэ-джагъ, джы пенсием шыI.

Шамсэт ПэрэныкIо Мурат ищыIэныгъэ ыкIи итворчествэ дэгъу дэдэу зэришIэхэрэр игу-шыIэхэм псынклэу къахэщыгъ. Мурат цыф зэкIэупкIэгъэ шы-рыгъэу, сырэ ИофымкIи гуеты-ныгъэ хэлъэу, цыфхэмкIэ шхъэ-кIэфэшхо иIэу зэрэщытыгъэр, тхэн Иофыр дэгъоу къызэрэдэ-хъуштыгъэр къыIотагъ. Усэхэу «Мэлахъом иорэд» (орэдышхор зыер У. Тхъабысым), «Хъяр», нэмыкIхэми Шамсэт езбырзу, IупкIэу, зэшIуанэ гори имыIэу, уехъуапсэу къаджагъ. Мурат ады-габзэр дэгъу дэдэу ышIэу, ады-гэ гушыIэ дэхабэ зэригъэфедэ-штыгъэм ахэр ищысэу ылытагъ. Зэошхом къызекIыжыым Мурат ышэу бын-унагъо зилэу къэзы-мыгъэзэжыгъэм пае зэрэнэш-хэиэгъэр, ыпсэ зэрэхэлэжы-штыгъэр, зэрэхалэлыгъэр, зэрэ-гукIэгъушIэр, зэрэшэнышIуа-гъэр, зэрэцIыфышIугъэр шысэ-хэмкIэ къырилотыкIыгъ. Ныб-джэгъубэ зэриIагъэр, Iахыл-хэмкIэ зэрэхъупхъагъэр къыIуагъ. Мыщ фэдэ Иофтхъабзэр зэхэзы-щагъэхэм ыкIи хэлэжыгъэхэм зэ-рагъэрэзагъэр къыхигъэщыгъ.

АР-м и Ныхсхэпэ театрэ иар-тистхэм спектаклэу «Рыу, сибэщ» зыфиIорэм литературнэ зэхэхэм къекIолIагъэхэр рагъэпллыгъэх.

ПэрэныкIо Мурат фэгъэхыгъэ мэфэкIым изэхэщакIохэм ыкIи ащ къекIолIэгъэ псэумэ IлакIом ыцIэкIэ ПэрэныкIо Руслан «тхъашъуегъэпсэу» къариIуагъ.

Мы дунэе дахэм цыфыр къызфыхежхэрэр шIу ышIэнэу, лэужхэм ыцIэ, игугъу дахэкIэ ашIыжыныу ары. Ащ елтыгъ-гъэу тхаклоу ПэрэныкIо Мурат фэгъэхыгъэу къэпIон плъэ-кIыштыр зы: «Усаклоу къэхъугъ, усаклоу шылагъ». Ежъ къымы-гъэшIэгъэ гъашIэр ялэнэу иусэ-хэр, итхылхэр къытфыщина-гъэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.
Сурэтхэр авторым иех.

КIэлэцIыкIу хэр агъэтхъэжыгъэх

КIэлэцIыкIу хэм якъэухъумэн и Дунэе мафэ Теуцожь районым игъэкIотыгъэу шыхагъэунэфыкIыгъ. Культурэм и Унэу Пэнэжыкъуае дэтым ыпашхэу шыжы-тыгъ. Районым иеджапIэхэм къарашыгъэ кIэлэцIыкIу 250-р мыщ нэлуасэ шызэфэ-хъуштыгъэх, шызэрэгъэчэфыштыгъэх. Ахэм алъэплъэх, ащэгъушIуыкIыкIэ кIэлэ-егъаджэхэу къадэкIуагъэхэр, ны-тыхэр, культурэм иIофышIэхэу акыгъухэр.

КIэлэцIыкIу хэм якъэухъумэн, япIун, яегъэджен, ягъэпсэфыгъо, япсауныгъэ гъэпытэгъэным афэгъэхыгъэ Иофыгъо зэфэшхъафхэу районым ичылагъохэм ащызэрахэхэрэм, тапэкIи ашIэштхэм уащызыгъэгъозэрэ къэгъэлэгъонхэу сурэтхэмкIэ гъэкIэрэIагъэу фойем

идэпкъхэм къапалгъагъэхэм ашIогъэшIэ-гъонэу цыфхэр яплых.

МэфэкI зэхэхэм хэлэжыгъэх, кIэлэ-цIыкIу хэм ямэфэкIыкIэ къащыфэгъу-шIуагъэх, дэгъоу еджэнхэу, Iэдэб ахэлъэу псэунхэу, янэ-ятэхэр агъэгъушIонхэу, лъэп-къэу зыщыпхэр агъэлъэпIэнэу, зэкъош-ныгъэр агъэпытэнэу, шIум, дэхагъэм афэ-лэжбэнхэу къафэлъгъуагъэх район адми-нистрацием ипашэ игуадзэу ХъэдэгъэлIэ Марыет, районым иветеранхэм ясовет ит-хъаматэу НэмытIэкIо Юрэ, район адми-нистрацием гъэсэныгъэмкIэ игъэлорышIа-плэ илэшыгъэтэгъу ЕрдэжыбэкIо Адамэ.

Нэужым илъэс кIэс зэхашэрэ зэнэкIо-къоу «Адыгеим ижыгъоужыгъэхэр» зы-фиIорэм хагъэунафыкIырэ чыплэхэр къы-

щыдэзыхыгъэ кIэлэцIыкIу хэм концерт гъэшIэгъонэу къагъэлэгъуагъэм залым чIэмыфэжхэу къекIолIагъэхэр еплтыгъэх. Мыщ анахэ чанэу хэлэжыгъэхэу рай-оным культурэмкIэ игъэлорышIаплэ ипашэ игуадзэу Теуцожь Марыет зыцIэ къыри-Iуагъэхэр Нэчэрэзые, Пэнэжыкъуае, Очэпшые, Пчыхалыкъуае, Гъобэкуае, нэмыкIхэм ялIыкIо цыкIу хэр арых.

КIэлэцIыкIу хэм якъэухъумэн и Дунэе мафэ фэгъэхыгъэ мэфэкI концертыр къагъэкIэрэIагъэ кIэлэцIыкIу хэм ятвор-чествэ ирайон Гупчэ иIофышIэхэми. Ащ иIофышIэхэр ахэтэу «Ишысэхэм ялIы-хъужхэм» афэгъэхыгъэу кIэлэцIыкIу-хэм къагъэлэгъуагъэхэм бэрэ Iэгу афы-теуагъэх.

ГъэшIэгъон дэдэу рекIокIыгъэр «Я рисуно детство» зыфиIорэ зэнэкIокIоу цагум шызэхашагъэр ары. Культурэм и Унэу иIухъэплэ асфалт зэфэдэкIэ хыра-хышхэу шхо зэмылIэужыгъо етIэфхэм-кIэ зэхэтхыгъэагъ. Сурэтхэр гъэшIэгъо-ныгъэх, уяплъэкIынуу шытыгъэп. Ауми художник цыкIу хэм ясурэтхэр нахэ гъэшIэгъон зрашIыштыгъ агу етыгъэу фэлажэщыгъэх.

Нэужым кIэлэцIыкIу хэм ямэфэкI фэ-гъэхыгъэ зэнэкIокIу зэфэшхъафхэу зэ-хашагъэхэм якIэуххэр зэфэхысыжы-гъэх, ахэм текIоныгъэ къащыдэзыхыгъэ-хэм шIухъафтынхэр афашыгъэх. А мэф-экIым хэлэжыгъэу шIухъафтын цыкIу горэ фамыгъэшхошагъэу зы нэгъыри-къахэкIыгъэп. ЗэкIэри нэгъушIохэу, тхъэ-жыгъэхэу зэбгырашчыжыгъэх.

НЭХЭЕ Рэмзан.

КЪЭЗЭКЪ КУЛЬТУРЭМ ИЯ ХХІ-рэ ФЕСТИВАЛЬ

Къэзэкъ
культурэм
ия ХХІ-рэ
шъолъыр
фестиваль
Мыекъопэ рай-
оным ипсэуплэу
Тульскэм
щыкӀуагъ. Ансамблэ
ыкӀи хор 52-рэ,
кӀэлэцӀыкӀу куп
16, язакъоу оред
къэзылохэрэр
нэбгыри 9 хъухэу
зэ-
нэкъокъугъэх.

Ильэс къэс зэхашцэ

«Гран-при» зыфиорэр, Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ыгъэ-нэфэгъэ шӀухъафтыныр къалэу Шытхалэ (Белореченскэ) ихор фагъэшъошагъ. Апэрэ чӀыпӀэр Мыекъуапэ ильэпкъ хорэу «Казачья песня» зыфиорэм ыхъыгъ.

Псэуплэу Тульскэр ильэси 150-рэ зэрэхъугъэм, фестивалым афэгъэхьыгъэ Иофыгъохэр зэрэ-кӀуагъэхэр тигъэзет кыхиуты-щтых. Сурэтым итыр: Шытхалэ ихор.

ШІЭЖЬЫМРЭ ЦЫФЫМРЭ

Калешинхэм тарэгушхо

Мэкьюогум и 3-м Мыекъуапэ щыклогъэ спорт зэлукӀэгъухэр тарихъым шӀукӀэ кыхэнэжыщтых. Адыгеим ифутбол щызэлъашӀэхэрэ Калешинхэм зэнэкъокъухэр яхылаӀагъэхэу плытэщтми, тиреспубликэ имэфӀкӀ шъыпкъэм фэдагъ. Мыекъопэ футбол командэу «Зэкъошныгъэм» щешӀэщтыгъэ Виктор Калешиным фэгъэхьыгъэ шӀэжэ зэлукӀэгъухэр гъэшӀэгъон дэдэ хъугъэх.

Мыекъуапэ иадминистрация физкультурэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ игъэлорышӀаплӀэ кӀэщакӀо зыфӀхъугъэ зэнэкъокъум футбол командэ 30 фэдиз хэлэжыагъ. Судьяхэу Андрей Батуриным, Шэуджэн Хьасанбий, нэмыкӀхэми зӀлукӀэгъухэр дэгъоу зэрэ-щагъэх. Зэнэкъокъум исудья шъхьалэу Пэнэшъу Мыхьамоди щытхъур зыфауагъэмэ ащыщ.

Щысэ атырахы

Виктор Калешиным идунай зыхъожыгъэр ильэс заулэ хъугъэ. Ащ ыкӀоу Игорь Мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» хэтыгъ. «Терек» зэрэщешӀагъэри тщыгъупшэрэп. Анахъэу тыгу къэкӀыжыырэр СССР хэгъагушхоу тилагъэм футболымкӀэ изэнэкъокъу зэрэ-хӀэлажэщтыгъэр ары. А лъэхъаным «Кубань» Краснодар апшъэ-

рэ купым хэтыгъ. И. Калешиныр «Кубань» ифутболист анахъ дэгъумэ ащыщыгъ. Спортыр зикӀа-сэхэр Мыекъуапэ икӀыхъэ, Игорь иешӀаплӀэ лыплӀэщтыгъэх. Виктор Калешиным зы ешӀэгъу хымынэу Краснодар кӀоштыгъ.

ЯкӀалэхэр футболистых

Игорь Калешиным ыкӀохъу Евгенийрэ Виталийрэ Урысыем ифутбол щашӀэх. Евгений мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» хэтыгъ, нэужым Новороссийскэ, Краснодар якомандэхэм ащешӀагъ. Анахъ цӀэрыло хъугъэр Виталий ары. Джырэ уахътэ ар «Рубин» Казань хэт, Урысые Федерацием ичемпион хъугъэ.

Ирина Калешинам ыкӀоу Игорь «Зэкъошныгъэм» щешӀэ-

щтыгъ, Новороссийскэ, Астрахань якомандэхэм арагъэблэ-гъагъ. Виктор Калешиныр кӀалэмэ арыгушхощтыгъ, зӀкӀэри футболист зэрэхъугъэр гъунэ имылэу игопагъ.

ЯӀэпӀэсэныгъэ тшӀогъэшӀэгъон

«Мастерым иӀэпӀэсэныгъэ». Джары культурэм, гъэсэныгъэм апылхэр ащ фэдэ зӀлукӀэхэм зэряджэхэрэр. Игорь Калешиныр мыекъопэ стадионэу «Юностым» ифутбол ешӀаплӀэ кыхыи, ыкӀоу Виталий икӀэлэцӀыкӀоу Андрей дэджэгугъ. Апэу Игорь къэлапчъэм Іутэу Андрей футбол ешӀагъ. ЕтӀанэ Андрей цыкӀур къэлапчъэм Іууцуи, ятэжэ кызыорэ Іэгуаор кыубыты шӀоигъоу зылыдзыщтыгъ. Тэтэжым ІэпӀэсэныгъэ ин кызы-ригъэлагъорэм фэшӀ нэбгырабэ яплыщтыгъ.

Виталий ишъхьэгъусэу Ольгэ рэхъатэу щысыныр кырыгъэ-кӀугъэп, ешӀаплӀэм кыхыи, къэлэпчъэІугъу ешӀагъ.

Къэлапчъэм узэрэдэоштыр, Іэгуаом зызэрэлъыудзын фаер, нэмыкӀхэм Калешинхэм якъэ-гъэлыгъонхэр афэгъэхьыгъа-гъэх. Виталий Калешиным футбол дешӀэ зышӀоигъоу кӀэлэцӀы-кӀумэ ахэтыгъэр бэ.

Калешинхэм яуна-гъо, футболистмэ шӀоу щы-Іэр къадэ-хъунэу афилуагъ.

Сурэт-хэр зэхашцэ кы-цытырахыгъэх.

«Спортмастеры», «Дизайны»...

Ныбжэ зэфэшъхьафхэр зиІэ футболистхэр командэ 20 фэдизмэ ахэтхэу зэдешӀагъэх. Апэрэ чӀыпӀэр «Спортмастерым» ыхыгъ. «Динамэвр» «Соколымр» ятӀо-нэрэ ыкӀи ящэнэрэ чӀыпӀэхэр кы-дахыгъэх.

Футболым иветеранхэр коман-ди 10 хъуштыгъэх. Финалым «Дизайныр» «Ладэм» 1:0-у щытекӀуи, апэрэ чӀыпӀэр фагъэшъошагъ. «Медикыр» ящэнэрэ хъугъэ.

ЗэхэщакӀохэм футболист анахъ дэгъухэм шӀухъафтыныхэр афа-шыгъэх. Къэлапчъэм Іэгуаор анахыбэрэ дэзыдзагъэр ЗекӀогъу Мурат. КъэлэпчъэІут анахъ дэгъухэр МэрэжкӀэнэ Нурбийрэ КыкӀ Азэмагрэ. Футболист анахъ дэгъур Сергей Житник, футболистмэ ветеранхэм къахагъэщы-гъэр Къохъужь Виталий.

Калешинхэм агъэнэфэгъэ шӀухъафтыныхэр футболистхэм, командэхэм аратыжыгъэх. Калешинхэм ацӀкӀэ Игорьрэ Виталийрэ къэгъушылагъэх, зэнэкъо-къумэ ахэлэжыагъэмэ, зэхэщакӀо-мэ зэрафэрэзэхэр арауагъ. Мые-къуапэ иадминистрация физкуль-турэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ игъэ-ІорышӀаплӀэ ипащэу Сергей Двой-никовыр командэхэм афэгъушӀуагъ,

ФУТБОЛ. АР-м ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Хэта анахъ лъэшыр?

Адыгэ Республикэм футболымкӀэ изэнэкъокъу хэлэжыэрэ командэхэр купитӀоу гошыгъэх. «Къохьа-плэм» щешӀэхэрэм апэрэ къекӀокӀыгъор аухыгъ. Купэу «КъокӀыплэм» хэтхэм зӀлукӀэгъу заулэ къафэ-нагъ.

БлэкӀыгъэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэм зичэзыу ешӀэгъухэр командэхэм ялагъэх. «Пэнэжыкыуай» — «Адыгэ-

къал» — 3:4, «БлащӀэпсын» — «Еджэркъуай» — 1:1.

Купэу «КъокӀыплэм» хэтхэр чӀыпӀэу зыдэщытхэмрэ очко

пчъагъэу яӀэмрэ зэтэгъапшэх.

1. «БлащӀэпсын» — 7
2. «Кошхьабл» — 6

3. «Еджэркъуай» — 4
4. «Джаджэ» — 0
5. «Абдзах» — 0.

Купэу «Къохьаплэр»

1. «Улап» — 9
2. «Инэм» — 6

3. «Адыгъкъал» — 3
4. «Пэнэжыкыуай» — 0.

Купхэм ахэт командэхэу апэрэ чӀыпӀитӀур кыдэзыыхэрэр фи-нальныком щызэдешӀэщтых, ащ ыуж анахъ лъэшхэр къэнэфэщтых.

НэкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхэщыцагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КыдэзыгъэкӀырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкӀэ,
ІэкӀыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адырӀэ
зӀпхыныгъэхэмкӀэ
ыкӀи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкӀэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыхъашӀэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкӀыжэ зы-
хыырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкӀэ,
телерадиокъэтын-
хэмкӀэ ыкӀи зӀлгы-
ІэсыкӀэ амалхэмкӀэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чӀыпӀэ гъэло-
шӀаплӀ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышъып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкӀэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кӀыжэ ахыи. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажэхэрэ-
рэмрэ яеплъыкӀэ
зэтемыфэн ылъэ-
кӀыщт. Гъэзет-
еджэхэм кыбт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкӀи къэ-
зытхыгъэхэм
аӀэкӀэдгъэхъа-
жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
3541

Индексхэр
52161
52162

Зак. 1357

Хэутыным
узщыкӀэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00